

KATONDA

N'entegeka

Ye

N'abantu

ne E. Frank

Okweyerayamu maaso

Ekigendererwa kye kitabo kino kwe ku bannjulira mu bumpi entegeka ya Katonda eri abantu okuva mu ndagaano enkadde era n'empya. Mu butuufu, tuli n'okolera ku ekyo okusingira ddala, waddenga mu n'geri ya nsonga, namasomo g'obulamba bwa Katonda. Ebyawandiikibwa bitono byokka n'ebiyokulaga bisobola okukozesebwa mu buli somo ely'enjawulo. Okuva ku ekyo buli musomi alina obusobozi okunonyereza ddala mwennyini mu byawandiikibwa ebitukuvu okutuusa nga amazima era n'okulambulurwa okwagalibwa kufuniddwa.

Bangi ku Bayudaaya te bategeera entegeka ya Katonda ey'obulokozi, obw'ali butereddwawo mu Kigambo ky'obunnabbi. Amagezi g'akyo nago gabuzibwa mu kutekebwawo kwo bukristayo okusinga ennyo obukristayo bwafuuka e'nzikiriza eyategeerebwa. Okuva mu kyassa ky'okusatu, kyava ku musingi ogwa tekebwawo n'abatume abaali abayudaaya. Mu butuufu, abakristayo awo bananya abayudaaya olwo kutta ey'afukibwako amafuta, omununuzi wabwe, nga te bategeera nti kino ky'ali kitundu ku ntegeka ya Katonda. Abayudaaya n'abo tebekkiriza okufulibwa abakristayo n'alyanyi. Mu biseera nga obukristayo bw'egye ku bu Judaism, abakristayo n'abo bava ku ndagaano enkadde era n'awo n'ebava ku musingi gwennyini ogw'okukkiriza, ogw'atekebwawo ne bannabbi. Mu butuufu nti endagaano empya tesobola kutegerebwa awatali nkadde, oba tesobola kwawulibwa okuva ku yo n'ayo yabuzibwa. Ekyavamu, obukristayo ne butandikira mu ky'ekango, nebubeerawo naye nga bayigiriza Baibuli mu matedekero. Kino ekintu kibaawo waddenga

Oluvannyuma lwo kulaba nti, tekisoboka kisirika nate. Buli muntu yenna anonyera ddala amazima, alina obuyinza okumanya ky'ekimu era n'atwala ebyo Katonda by'agamba mu Kigambo kye. Mu buli kintu, Mukama Yesu yalaganga mu byawandiikibwa by'endagaano enkadde, era n'agulawo okutegeera kw'abayigirizwa be okutwala okutukirizibwa kw'akyo (Lukka 24). Abatume n'abo okusinga ennyo balaganga endagaano enkadde. Mu butuufu, endagaano empya teyawandikibwa mu biseera by'abatume. Okutegeera Katonda n'entegeka ye, tulina okutambulira ku lutindo olw'atekebwawo n'obunnabbi okuva ku ndagaano enkadde okutuuka ku mpya.

Buli yenna awandika ku bulamba bwa Katonda aba ali kukola ku nsonga esinga okwetaga obwegendeerevu. Bingi ebisinga okumanyibwa. Abamu bakkiriza nti Katonda muntu omu, abalala nti abaawo mu babiri, ate abalala bakkiriza, nti abaawo ng'abantu bassatu. Tetugya kutekamu byonna mu mu ebyo ebingi ebisuubirizibwa ebiriwo ku bulamba bwa Katonda. Okutunulira ekifaananyi ky'andi tulambuluridde bulungi, e'ngeri omuntu ne birowoozo ku bulamba bwa Katonda bwe biri.

Mu biseera bya bannabbi era ne mu biseera by'abatume, tewaliwo nsusuubiriza ndala yonna ku Katonda. Awo mu bugonvu waliwo enjawulo yamaanyi wakati w'Okubikkulirwa n'okususuubiriza. Wokka oluvannyuma lw'omusingi gwa Baibuli gulekeddwa, ebirowoozo bya

bantu by'eyongererera ddala era n'okulungamizibwa kw'omwoyo omutukuvu ne kubuzibwa.

Okukkiriza kwa begatta mu Katonda omu, naye bagaana emmere ya Yesu Kristo. Ekitafaana n'ekyo ye jigiriza ey'obussatu eyigiriza ku Katonda mu bantu bassatu. Nga kya kwewunya, abo abaali mu nkulankulana y'obwakaba bwa Katonda okuva mu biseera by'okuza obuggyga bamanyibwa n'ejigiriza endala, naye tebakwata ku mutwe guno omukulu ogusinga omugaso. Okutuuka mu biseera byaffe, eby'obuwangwa naye ebuli byamu byawandiikibwa nebisibwa wansi nebikkirizibwa n'abuli ddinni. Mugaso ki amagezi gaabwe ku Katonda kyafuka ekintu ekirala, kilabibwa e'ngeri gye bakitekerawo akabega.

Kulwo kutegeera obulungi akamanyiso akasooka, ekigambo ky'oluebbulaniya **ELOHIM**, **YAKUWA** ne **YAHSHUA** bikozesebwa ebiseera bitono. Amanya bulijo gabadde galaga kye kitegeeza. Mu butuuufu, okulambulurwa okw'amazima tekuggya lwa kutegeera Luebbulaniya oba Luyonaani naye wokka okuyita mu mwoyo gwe gumu, ogwa wumulira ku bannabbi era n'abatume era n'egubasikiriza. Eyo y'engeri yokka eri ffe okulaba bye balaba, era n'okuwulira bye bawulira, era n'okutegeera e'ngeri gye bategeera.

Abamu baawa okulabula, “mugezese emyoyo” era mulowooze ku balala kyokka. Buli omu alina okukikola ng'omuntu. Mu nsonga eno, bona balina okuba n'omukisa okw'awula ejigiriza y'obuwangwa ey'asiikirwa ne Kigambo kya Katonda. Abo abaweeereza era n'abo abawulirisa tebabamanyi kituufu nti oku vunuula kwe Kigambo kwe kubuulirwa naye si kye Kigambo kya Katonda ekya namaddala ekyasooka kyennyni. Abasajja abatumibwa era ne baweebwa omurimu ne Katonda batuleetera Ekigambo; Bano abayigiriza eby'eddinni be bavunanyizibwa ku vunuula yonna ey'enjawulo. Tewali muntu yenna alina okuwulira ng'alumiziddwa ku lwo kubalaga kuno. Ekigendererwa kyokka kwe kuweereza era n'okuyamba Ekkanisa ya Katonda omulamu.

Abasomi bona baweebwe omukisa.

Krefeld, mu gw'okuna 1986

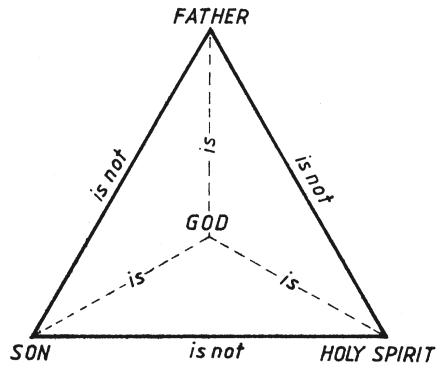
Omwannjuzi

Ekifaananyi ekyo waggulu kiragira ddala Kitaffe n'omuggo ogw'obutuukirivu, Omwana n'omusalaba, era n'Omwoyo Omutukuvu ng'ejjiba.

Kiki kyolaba mu bifaananyi ebyo? - Katonda Omu oba bakatonda bassatu?

Abantu abassatu bano wansi bakola Katonda Omu. Kino kibeera kitya?

Eri abamu kiyinza okuba eky'ekango okulaba ekifaananyi eky'omukadde eky'obusatu bwa ba Hindu. Endowooza ya bantu ku Katonda ky'ali kigendera ddala emabega mu biseera bya Nimuloodi era ne Babulooni. Tekikirizika engeri abe'nzikiriza y'obukristayo bwe bakiteeka mu nkola. Buli ategengeera enjigiriza y'ebifaananyi kye bilaga y'eyanza okulambulurwa okuva mu byawandiikibwa, nga bye bisinga okuba ebikulu.

Obulamba bwa Katonda

Abayudaaya, abakristayo era n'abamuhammedi e'nzikkiriza bo beyita nti ba “monotheistic”, kwe kugamba, nti bakkiriza Katonda omu. Naye bajira ddala mu byonna mu kufuna ewbivamu nga by'anjawulo ku Katonda. Enjigiriza zaabwe era n'okusubira kwabwe kwonna tekufaananira ddala.

Omua ananyonyola atya enkulankulana endala zonna, bwe kiba nga bonna bava wamu? Katonda teyali mulambulukufu ekimala? Abayudaaya ng'abalondebwu ab'obujulizi bwe te bategeera okwelaga kwe mwennyini? Abakristayo ba vunuula mu bukyamu ky'ekimu? Era n'abasiramu mu byonna bakigaana, ne batabulibwa n'amateeka agayita edda? Katonda yawa obujulizi bwonna obumala obwa ye mwennyini, naye tulina okwawula wakati w'obujulizi bwe mwennyini obuli mu Kigambo kye, ekiweebwa mu mazima okuyita mu bannabbi be bonna, era wakati waba wandiise ne byo bye bakola. Oyo akkiriza ddala mu mazima, mu ebyo Katonda bye yagamba mu Kigambo kye mwennyini. Abantu kye bagamba ku Ye era n'ekigambo kye si kituufu, naye kye ky'ali ensibuko y'okugunjawo amaddinni ag'enjawulo era n'enzikkiriza okubaawo. Mukama ayagala okweyannjula mwennyini e'ngeri gy'ali, si n'geri gye tumukola abeere.

Okuyita mu nnabbi Isaaya Ayogera *“Mmwe muli bajulirwa bange, bw'ayogera Mukama, n'omuweereza wange gwe nnalonda: mulyoke mumanye munzikirize mutengeere nga nze nzuyyo; TEWALI KATONDA eyabumbibwa okusooka nze, so tewaliba alinziririra. Nze, nze mwene, nze MUKAMA; so TEWALI MULOKOZI wabula nze.”* (esula 43:10-11). Omujulizi omutuufu alina okuba yalaba era nga yawulira ekintu, alina okuba nga yaliwo nga byonna bikolebwa, nga tanawa bujulizi. Ekigambo kyajja eri bannabbi. Katonda yabakozesa okujulira ebyo bye balaba, bye bawulira era ne babimanyirira. Abantu ba Isiraeri awamu bayitibwa “abaddu”era “abajulizi”. Okuyita mu Ibulayimu, Isaaka, era ne Yakobo, baali balondebwu okusitula obujulizi obusinga obutukuvu obwa Katonda mwennyini. Omurimu gwe kkanisa kwe kujulira ku kwelaga kwa Katonda mwennyini, nga kwe kutegeera kwennyini okwe kyama ekikulu ekimanyiddwa.

Okwa Yokaana Omubatiza tusoma, *“Waalabika omuntu, Katonda, gwe yatuma, erinnya lye Yokaana. Oyo yajja Olw'okutegeeza eby'omusana, bonna bakkirize mu bubwe. Oyo si ye musana, wabula okutegeeza eby'omusana.”* (Yokaana 1:6-8). Obujulizi obw'ali businga obukulu yali Mukama mwennyini, ey'agamba, *“Ava mu ggulu ye afuga byonna; ow'omu nsi aba wa nsi, ayogera bya mu nsi: ava mu ggulu ye afuga byonna. Kye yalaba era kye yawulira ky'ategeeza; so tewali muntu akkiriza kutegeeza kwe. Akkiriza okutegeeza kwe, ng'ataddeko akabonero ke nti Katonda wa mazima.”* (Yokaana 3:31-33). Pawulo awandika, *“Kitalo: nedda, Katonda abeerenga wa mazima, naye buli muntu abeerenga mulimba.”* (Abaruumi 3:4). Kumpi kigambo kye kimu nga bwe kiri ne mu Isaaya 43 kya yogerwa eri eriso era n'okutu okwo lunaku olwo, “abatume”, abalaba byonna eby'aliwo n'oyo eyafukibwako amafuta, “nammwe munaabanga bajulirwa bange mu yerusaalemi ne mu

buyudaaya bwonna ne mu samaliya, n'okutuusa ku nkomerero y'ensi." (Ebikolwa byabatume 1:8b).

Abatume n'abo bawa obujulizi mu n'geri y'enjawulo ku kino. Yokaana awandika, "*Ekyabaawo okuva ku lubereberye, kye twawulira, kye twalaba n'amaaso gaffe, kye twatunuulira, era engalo zaffe kye zaakwatako, ebya Kigambo eky'obulamu ... n'obulamu bwalabisibwa, ne tulaba, era tutegeeza, era tububuulira mmwe ...*" (Yokaana 1:1-3). Peetero yawa obujulizi bwe, "*Kubanga tetwagoberera ngero ezaagunjibwa n'amagezi bwe twabategeeza obuyinza n'okujja kwa Mukama Yesu Kristo, naye twalaba n'amaaso gaffe obukulu bwe.*" (2 Peetero 1:16).

Obumu bw'endagaano enkadde n'empya era n'okukolera awamu okwa namaddala okwa ba nnabbi n'abatume kirina okubeera ekyamaanyi eri buli omu. Kubanga emirembe kyonna kye kimu Katonda ayogera n'akola. Yokaana awandika, "... eyategeeza ekigambo kya Katonda n'okutegeza kwa Yesu Kristo, byonna bye yalaba." (Okubikkulirwa 1:2). Bannabbi era n'abatume te bayogerako nti, "ndowooza bw'entyo", "oba kisobola okuba" "kyandibaba bw'ekiti" oba "singa kiri bw'ekiti". Mu bigambo byabwe era n'obujulizi kye kiri eri eky'enkomeredde, kubanga baawulira, baalaba, ne babimanyirira.

Mu kulaga kuno te tugenda kwe tekamu ffe bennyini ebirowoozo bingi eby'abasomi era ne zabasomi be by'enzikkiriza, oba ne bye bawandika oba bye banyonyola. Mu kusingira ddala tugenda kusigala mu byawandiikibwa ebitukuvu, nga kye kipimo era gwe musingi gwokka. Tewali muntu asobola okutegeera ebyama bya Baibuli eby'ebuziba; ekyo kituufu. Kubanga ekyawandiikibwa mu 1 Abakkolinso 2:14 kigya kwe bikula kyennyini okutuuka ku nkomerero, "*Naye omuntu ow'omukka obukka takkiriza bya mwoyo gwa Katonda: kubanga bya busirusiru gy'ali; tayinza ku bitegeera, kubanga bikeberwa na mwoyo.*"

Pawulo naye awandika ebikwata ku bintu, amaaso bye gataanalaba, n'amatu bye gataawulira, nebirala bingi, naye bikoleddwa okumanyibwa, "*Naye ffe Katonda yatubibikkulira ku bw'Omwoyo: kubanga Omwoyo anoonya byonna era n'ebitategeerekeka ebya Katonda.*" (I Abakkolinso 2:10). Okuyita mu Kigambo kya Katonda tutegeera ebyama eby'akwekebwa era n'amagezi ag'alagibwa aga Katonda nannyini buyinza (1 Abakkolinso 2:7) .

Abakkiriza bennyini bakulemberwa mu mazima ge Kigambo okusinzira ku Yokaana 16: 13, "... *Naye bw'alija oyo Omwoyo ow'amazima, anaabalunggamyanga mu mazima gonna.*" Okwogera mu Baruumi 8:14 ki ky'ali kituufu: "*Kubanga bona abakulemberwa Omwoyo gwa Katonda, abo be baana ba Katonda.*" Omwoyo gw'omuntu tegulina buyinza ku maanyi ago aga Katonda.

Katonda ava mu butaggwaawo: Ye muntu mu n'geri y'omwoyo, (Yokaana 4:24). yali yakwekebwa mu bukulu bwe okutuusa bwe yajja. Mu 1 Timoseewo 6:16, tusoma ku Ye, "... *alina obutafa yekka, atuula mu kutangaala okutasemberekeka; omuntu yenna gw'atalabangako, so siwali ayinza okumulaba: aweebwenga ekitiibwa n'obuyinza obutaggwaawo. Amiina.*" Obutagwawo tebulina ntandikwa, era

n'olw'ekyo, tebusobola ku komenkereza. Katonda bwe yava mu butaggwaawo, ebiseera n'ebitandika. Baibuli ey'ogeera ku kiseera ekyo nga "olubereberye" Mu lubereberye, Katonda, ebitamanyiddwa n'ebitanalabibwa, by'ava mu bulamba bwe obw'obukulu era nalabika mu n'geri elabibwa, okulabika kwa Katonda, nga gwe mubiri gw'omwoyo.

Mu Lubereberye 1:1, tusoma, "*Olubereberye Katonda yatonda eggulu n'ensi.*" ekkyo "Olubereberye" te ky'ali butaggwaawo butakoma naye nsonga ezilaga entandikwa y'ebiseera, Katonda bwe yatandika okukola ku ntegeka ze enkulu. Yokaana awandika ku biseera bya Katonda ng'akola, "*Ku lubereberye waaliwo Kigambo, Kigambo n'aba awali Katonda, Kigambo n'aba Katonda.*" (Yokaana 1:1). Okusookera ddala, Katonda yatonda eggulu era ne byonna ebiririmu, n'alyoka atonda ensi n'enyanja era n'ebiririmu byonna. Semazinga ono, ayitibwa "ensi" yali telina kikula kyonna era nga teriwo; te waaliwo butangavu era n'obulamu ku nsi. Ekizikiza ky'ali ku nsi. Katonda n'alyoka ayogera "*Katonda n'ayogera nti wabee wo obutangavu. Ne wabaawo obutangavu.*" (Olubereberye 1:3). Buli kintu kya beerawo lwa maanyi ga Kigambo kye ek'yayogerwa. Ekigambo kye kirina amaanyi g'obutonzi mu kyo kyennyini (Abaebbulaniya 11:3). Obutonzi obukulu obw'ensi bujulira obukulu bw'omutonzi.

Tewali muntu alina kugeregeranya magezi ge agobusomi ku mutonzi, oba omuntu yenna okumunyonyola okuyita mu ku soma eby'enzikiriza mu matendekero. Ye ali waggulu wa byonna ebya gunjibwawo era ali waggulu wa magezi gonna agalibaawo emirembe n'emirembe, nga bwe kyawandiikibwa "... laba, eggulu n'eggulu ly'eggulu teriyinza kukugyamu." (1 Bassekabaka 8:27). mu Isaaya 66: 1, tusoma, "*Bw'ati bw'ayogera Mukama: nti Eggulu ye ntebe yange n'ensi ye ntebe y'ebigere byange.*" Nannyini buyinza ajuza buli kintu kyonna; Ye takoma era n'obuyinza bwe tebulina ntandikwa na nkomerero. Teyasigala nga tamanyiddwa, Katonda eyakwekebwa atalina linnya na ndabika – Yakola mwennyini okutegerebwa mu makubo ag'enjawulo okuva ebiseera lwe byatandika.

Katonda omu amanya mangi

Mu ndagaano enkadde tusooka okusanga ekigambo ky'oluebbulaniya *Elohim*, ekyakuyusibwa mu Baibuli zaffe nga "Katonda" Ekigambo *Elohim* kilabika mu bungi, nga bwe kirimu e'ngeri ez'enjawulo nydingi, mu ezo Katonda mmwe yebikula mwennyini – nga Omuronzi, Omubeezi, Omulokozi, nebirala bingi. Tusanga ebigambo El, Elah ne Elohim buli kiseera bwe baba bategeza Katonda. Erinnya eririmu obujuvu bwa Katonda. Mu Lubereberye 14: 18, Katonda yebikula mwennyini nga El Elyon ekitegeeza "ali waggulu ennyo". Eri Ibulayimu Mukama Katonda yalabika nga El Shaddai, ekitegeeza nti "Katonda omuyinza w'ebantu byonna" (Olubereberye 17:1). kino kilaga Katonda nga Ye afayo, atuwa amaanyi, nga Ye yekka amala. Ekigambo El Shaddai kisangibwa mu kitabo kya Yobu emirundi eisisoba mu makkumi assatu.

Mu Lubereberye 21: 33, tusanga ekigambo eky'oluebbulaniya El Olam, mu bugonvu ekitegeeza "Katonda ataggwaawo": mu Isaaya 9:6, tusoma ku El Gibbor, ekitegeeza "Katonda ow'ekitalo". Okulagibwa kuno kwa mugaso ogw'enjawulo, kubanga kyaweebwa mu kutulaga Omununuzi eyasuubizibwa. Kino kyennyini kitulaga obulamba bwe. Tulina okusoma kye kigamba "*Kubanga omwana atuzaaliddwa ffe, omwana ow'obulenzi aweereddwa ffe; n'okufuga kunaabanga ku kibegabega kye: n'erinnya lye liriyitibwa nti Wakitalo* (Hebr.: El Gibbor), *Ateesa ebigambo, Katonda ow'amaanyi, Kitaffe ataggwaawo, Omukulu w'emirembe.*" (Isaaya 9:6). Nga bwe tugenda okulaba, obujulizi bwa Katonda ne bbannabbi be bwe bumu nga bw'ogera ku bituufu nti yaali wa kujja mwennyini nga "Immanuel" ekitegeeza "Katonda naffe" (Isaaya 7:14; Matayo 1:22-23).

Mu kwegatta ne Elohim, ekigambo yahweh (mukusookera ddala: **YHWH**) kikozesebwa. Yahweh mu bugonvu ekitegeeza "Ataggwaawo mu Ye mwennyini abeerawo yekka". Mu Baibuli zaffe kya kyusibwa nga "Mukama". Olubereberye, esula 1, yokka ewandika ekigambo Elohim. Awo Katonda yakola omuntu mu kifaananyi kye, ekyali mu mubiri gw'omwoyo. Mu Lubereberye 2:4, tusanga mu mulundi ogusooka okwegatta kw'ebigambo ebibiri "Mukama Katonda" (Elohim Yahweh). Kino kiri mu kwegatta n'omuntu, eyatondebwa okuva mu nfufu y'ensi, natekebwa mu mubiri.

Omugaso gw'erinnya Yakuwa Katonda yelaga mu biseera bya Musa, bwe yafuuka Omulokozi. N'olwekyo tusoma, "*Katonda n'ayogera ne Musa, n'amugamba nti NZE YAKUWA: nalabikira Ibulayimu, ne Isaaka, ne Yakobo, nga Katonda Omuyinza w'ebintu byonna naye mu linnya lyange YAKUWA saamanyibwa nabo.*" (Okuva 6:2-3). Nnabbi Musa yamanya nti Yakuwa kwe kw'ali okulabika kwa Katonda, torah bwe yali ewandiikibwa – ebitabo ebitano ebya Musa – bulijo erinnya etuuufu mu kwegatta okumu yalondebwa.

Okusinzira ku kisuubizo Katonda yawa Ibulayimu mu Lubereberye 15: 13-16, abantu ba Isiraeri baali ba kulokolewbwa. Ekyo ekivako okununulibwa kwabwe tusobola okukisoma mu kuva 6- 13. Erinnya yakuwa ekozesebwa mu kwegatta, kubanga n'akyo Mukama yalabikira Musa, ani eyalina okukulembera okuva wansi wa Katonda. Yakuwa n'olwekyo yafuuka erinnya ly'endagaano erya Katonda mu ndagaano enkadde. mu linnya lino, Isiraeri erinna okuweebwa omukisa (Okubala 6:22-27).

Amanya musanvu ag'omugaso

Mu n'geri y'emu nga Elohim ekozesebwa mu n'geri ey'enjawulo, nakyo kye kimu n'erinnya Yakuwa. Buli kintu ekyetagibwa kyatekebwa mu linnya eryo. Yahweh-jireh – "Mukama aligabirira" (Olubereberye 22: 7-14); Yakuwarapha – Mukama awonya" (Okuva 16: 26); Yahweh-nissi – "Mukama ye bendera yange" (Okuva 17: 8-15); Yahweh-shalom – "Mukama emirembe gyaffe" (Ekyabalamuzi 6:24); Yahweh-tsidkenu – "Mukama obutukirivu bwaffe" (Yeremiya 23:6); Yahweh-shammah –

"Mukama ali omwo" (Ezeekyeri 48: 35); Yahweh Sabaoth – "Mukama ow'eggye" (1 Samwiri 1:3). Amanya ago gonna galaga Katonda. Ye buli kintu.

Abayudaaya bakozesa amanya Adonai era ne Elohim mu kusaaba kwabwe. Oba mu n'geri endala kubanga tebagala kw'ogera linnya, nga bwe kya yogerwako mu Amosi 6:10, "... *Sirika; kubanga tetuyinza kwatula linnya lya Mukama.*" *Ekigambo Adonia kitegeezza "Mukama ne Mukama we".* Ekigambo kino n'akyo kikozesebwa emirundi mungi ku lwa Kristo, nga bwe kisangibwa mu Yokaana 13: 13; Lukka 6:46, nebirala.

Tewaliwo kwegatta kwonna kutekeddwa ku kigambo Adonia, nga bwe kiri ne Elohim era ne Yahweh. Mu kuva 4:10, tusoma, "Musa n'agamba Mukama nti Ai Mukama, nze siri muntu wa bigambo okuva ddi na ddi ... newakubadde okuva lw'oyogedde n'omuddu wo: kubanga soogera mangu, n'olulimi lwange luzito." Musa yategera nti Katonda amuyise ku mulimu gw'enjawulo. N'olwekyo, yayita Mukama n'alinnya lya Adonia. Mu bugonvu kilaga okutabagana okuli wakati wa Mukama ne Mukama we era n'oyo alina okugondera omurimu gwe ng'omuddu.

Teyali Yahweh eyebikula mwennyini nga Elohim; yali Elohim eyelaga mwennyini nga Yahweh. Mu butaggwaawo waaliwo Katonda yekka. N'alyoka alabika nga Yakuwa. N'alabisibwa, ya yogera era n'akola okuyita mu biseera by'endagaano enkadde yonna. Katonda omuyinza w'ebintu byonna atusisinkana nga Mukama – amanya abiri okulabisibwa kw'emirundi ebiri, naye bulijo aba bumu. Kino kya mugaso nnyo ku lw'okulabisibwa mwennyini mu ndagaano empya. Omwana teyebikula mwennyini nga Kitaffe, naye omwana yalabikira mwennyini mu mwana. Okwo kwe kubikkulirwa kwa Katonda.

Te waaliwo nnabbi oba mutume ey'akkiriza mu bantu abangi mu bulamba bwa Katonda. Mu n'geri emu oba endala esira yali ku kituufu nti bassatu ye Katonda omu yekka. Okuyita mu Musa, Mukama yawa obujulizi bwe mwennyini, "*Wulira, ggwe Isiraeri: Mukama Katonda waffe ye Mukama omu: era onoooyagalanga Mukama Katonda wo n'omutima gwo gwonna, nemmeeme yo yonna, n'amaanyi go gonna.*" (Ekyamateeka Olw'okubiri 6:4-5). ekyo kirina okuba kyonna ky'amazima kubanga ataggwaawo yayogera mwennyini. Mu Ekyamateeka Olw'okubiri 4:35-39, tusoma, "*Gwe walagibwa bw'otyo olyoke omanye nga Mukama ye Katonda; tewali mulala wabula ye. Yakuwuliza eddoboozi lye ng'ayima mu ggulu alyoke akuyigirize: ne ku nsi yakulabya omulimu gwe omunene; n'owulira ebigambo bye nga biva wakati mu muliro ... Kale manya leero, okisse ku muwoyo, nga Mukama ye Katonda mu ggulu waggulu ne mu nsi wansi: TEWALI MULALA.*"

Waliwo katonda omu yekka, naye asobola okwebikula mwennyini mu kiseera kye kimu mu ggulu ne ku nsi mu n'geri z'enjawulo. Eddoboozi lye lisobola okulabika nga liva waggulu, naye nga ye ali ku nsi, eky'okulabirako ku lusozi Sinaayi. Bwe tutyo, tusoma mu Nekkemiya 9:13, "*Era wakka ku lusozi Sinaayi, n'oyogera nabo ng'oyima mu ggulu n'obawa ensala entuufu n'amateeka ag'amazima, ebyakuutirwa ebirungi n'ebiragiro.*" eky'okulaga gwe mukolo omunene

ogw'okuwaayo amateeka. Mukama yakka wansi ku lusozi mu manyi ga Katonda ag'omuliro, naye yayogera okuva mu ggulu ne ddoboozi ery'ekitalo naye ng'ali ku nsi. Abo abaaliwo be baali abajulizi abalaba era abaawulira ab'omukolo ogwo era n'ebatya nnyo. “*Abantu bona nebalaba okubwatuka, n'enjota, n'eddoboozi ly'enggombe, n'olusozi nga lunyooka omukka: abantu bwe baalaba ne bakankana, ne bayimirira wala. Ne bagamba Musa nti Ggwe yogera naffe, lwe tunaawulira: naye Katonda aleme okwogera naffe, tuleme okufa.*” (Okuva 20: 18-19).

Malayika wa Mukama

Musa atutegeeza nti Malayika wa Mukama yamulabikira ng'omuliro ogwaka, ggwe yalaba mu lulimi lw'omuliro (Okuva 3:2-6). Mu kanyiriri ko 4, tusoma, “*Mukama bwe yalaba nga yeekooloobezza okulaba, Katonda n'amuyita ng'ayima wakati w'ekisaka n'ayogera nti Musa, Musa. N'ayitaba nti Nze nzuuno. N'ayogera nti tosembera wano: ggyamu engatto zo mu bigere byo, kubanga ekifo ky'oyimiriddemu ye ensi entukuvu. N'ayogera nate nti nze ndi Katonda wa Ibulayimu, Katonda wa Isaaka, era Katonda wa Yakobo. Musa n'akweka amaaso ge: kubanga yatya okumutunuulira Katonda.*”

Kikanga nnyo, naye ku kino tusoma, “...Mukama yalaba...” “...Katonda yayita...”, n'ebyo ebikwata ku “Malayika wa Mukama” ng'alabika. Ey'ali awo? Mazima ddala si bantu bassatu, naye omu era omuntu omu oyo y'alagibwa mu n'geri ez'emirundi essatu. Malayika wa Mukama mu bugonvu ye Katonda mu kulabika mu kifaananyi kya Malayika. Eyo y'engeri gye yatambula nga Yakuwa mu lusuku lwa Edeni era n'ayogera eri Adamu: eyo y'engeri gye ya sisinkana Ibulayimu. Okusinzira ku Lubereberye 18, yajja gy'ali ng'alina bamalayika babiri, abamala ne bagenda esodoma. Awo tusoma, “*Mukama n'amulabikira awali emivule gya mamule, bwe yali ng'atudde mu mulyango mu ttuntu.*” (Olubereberye 18: 1). Ibulayimu naye yayagala ebisinziiro by'abagenyi ab'omu ggulu okw'ozebwa. Yalina n'emmere eyabatekerwatekerwa. Bamalayika ababiri abalala nabo bali mu kifaananyi ky'omuntu; mu butuufu okusinga ennyo nti abo abatwalibwa n'amasetaani abawasa abasajja ku basajja baali bagezako okubakwadirira mu sodoma. Mukama yasigala ne Ibulayimu era nebogerezeganya naye okumala akaseera kawanvu. Ekifaananyi kya malayika, Mukama mmwe yalabikira, ly'ali ddala mu kifaananyi ky'omuntu. Katonda yatonda omuntu mu ngeri ye!

Mu Kuva 33: 11, tusoma, “*Mukama n'ayogeranga ne Musa nga balabaganu mu maaso ng'omuntu bw'ayogera ne mukwano gwe.*” Musa yafuna okuyayana kwe okw'enjawulo bwe yasaba Mukama okugenda naye. “*N'ayogera nti amaaso gange galigenda naawe, nange ndikuwa okuwummula. N'amugamba nti Amaaso go bwe gataagendenga nage, totutwala okuva wano.*” (Okuva 33: 13-15). Mazima ddala Musa te yabuusabuusa ekisuubizo ekyamuweebwa, naye yayagala kitukirire, kubanga mu Kuva 23: 20-21 Mukama yali yamala dda okumukakasa ne bigambo bino ebigoberera “*Laba, ntuma malayika mu maaso go,*

akukuumme mu kubo, akuleete mu kifo kye nnateekateeka. Mumutunuulire, mumuwulire eddoboозi lye; temumusunguwaza; kubanga talibasonyiwa okwonoona kwammwe; kubanga erinnya lyange liri mu nda ye." Kw'ali kulabisibwa mu ngeri y'omuntu okwa Mukama.

Waliwo ebyawandiikibwa ebirala bye tusobola okulaga ebyogera ku kulabisibwa bwe kutyo mu ngeri elabika. Mu Isaaya 63: 9, tusoma, "Yabonyaabonezebwu mu kubonyaabonyezebwu kwabwe kwonna, ne malayika ali mu maaso ge yabalokolanga: mu kwagala kwe ne mu kusaasira kwe yabanunula; n'abasitulanga n'abetikkiranga ennaku zonna ez'edda." Mukama yaliwo mu ngeri ya Malayika. Ye yanunula Isiraeri; ye yali gye bali balindiridde. Mu Malaki 3:1 kigamba "... era Mukama gwe munoonya alijja mu yeekaalu ye nga tebamanyiridde; n'omubaka w'endagaano ..."

Ekigambo "Malayika" era ne "Omubaka" kye kimu. Mu Bikolwa by'abatume 7:38 tusoma ku kuwaayo amateeka, Musa, era ne Malayika eya yogera gy'ali, "Oyo ye yali mu kkanisa mu ddungu, wamu ne malayika eyayogerera naye ku lusozi Sinaayi, era wamu ne bajajjaffe; eyaweeebwa ebigambo eby'obulamu okutuwa ffe." fenna tumanyi nti Katonda teyatuma malayika, naye Mukama mwennyini yakka wansi nawa ebiragiro eri Musa. Mu bugonvu yalabikira mu ngeri erabibwa eya malayika.

Okulabisibwa kwe mu ngeri erabibwa mu ndagaano enkadde kyamugaso nnyo eri okubikkulirwa kwe mu ngeri y'omubiri gw'omuntu. Tujja kuyita Yakobo ng'obujulizi. Ku ye tusoma, "Weewaawo, y'abanga n'obuyinza ku malayika n'awangula: yakaaba amaziga n'amwegayirira: yamulaba e Beseri, era eyo gye yayogerera naffe – **MUKAMA KATONDA OW'EGGYE**; Mukama kye kijjukizo kye." (Koseya 12: 4-5). Oba Mukama w'eggye oba Katonda ayogerwako, bulijo kye kyo ekimu, yebikula mwennyini mu makubo ag'enjawulom, naye asigala nga y'omu emirembe gyonna.

Obumanyirivu bwa Yakobo ne Mukama kyamala dda okuwandiikibwa mu Lubereberye 32, okuva mu kanyiriri ka 24, "Yakobo n'asigalayo yekka; omusajja n'amegana naye okutuusa emmambya bwe yasala ... N'amugamba nti Erinnya lyo ggwe ani? Nti Yakobo. N'ayogera nti Erinnya lyo terikyayitbwanga Yakobo, wabula Isiraeri: kubanga owakanye ne Katonda era n'abantu era onsinze ... Yakobo n'atuumma ekifo erinnya lyakyo Penieri: kubanga ndabaganye ne Katonda mu maaso, n'obulamu bwange buwonye."

Obumanyirivu buno tebusobola kuteberezebwu mu ngeri enyangu. Katonda omuyinza w'ebintu byonna, akolera mu bukulu bwe, nga beera buli wamu, nate asobola okwelaga mwennyini mu kifaananyi ky'omuntu, oyo Yakobo gye yalwanagana naye. Yakobo nga taanafa, yawa omukisa batabane ba Yusufu nayisanganya emikono gye n'agamba, "Katonda wa bajajaja bange Ibulayimu ne Isaaka gwe baatambuliranga mu maaso ge, Katonda eyandiisanga ennaku zange zonna okutuusa leero, malayika eyannunula mu bubi bwonna, awe omukisa abalenzi ..." (Olubereberye 48: 15-16).

Katonda atalabika ng'asobola okulabika mu ngeri erabika mu Kuva 24 okuva mu kanyiriri ko 9, tusoma, "Musa n'alyoka alinnya, ne Alooni, nadabu, ne Abiku, n'ensanvu ey'abakadde ba Isiraeri; ne balaba Katonda wa Isiraeri ... ne balya era n'ebannywa."

Ani ayosobola okukola ekyo okulabika eri Katonda omuyinza w'ebintu byonna era n'alya ne bannywa mu kubeerawo kwe? Tukkikiriza okuba ekituufu, kubanga kyawandiikibwa mu mu Kigambo kye ekitukuvu. Tewali n'omu eyaali asobola okulaba Katonda, bwe yaali mu bujuvu bw'ekitibwa kye, mu mwoyo okuva mu butaggwaawo bwe. Yalabibwa wokka okuva mu lubereberye oluvannyuma ng'amaze okwelaga mu mubiri gw'omwoyo. Abakadde e'nsanvu era nabo, abaali ne Musa, balaba Mukama Katonda mu kitibwa kye. Katonda ky'amazima. Asobola okw'ogera, asobola okuwulira, asobola okwandika, nebirala bingi.

Nnabbi Ezeekyeri naye yawandika ekimu ku bumanyirivu bwe, "Era waggulu w'ebbanga eryali waggulu w'emite gyabyo kwaliko ekifaananyi eky'entebe ng'embala ey'omuntu ku yo waggulu." (Ezeekyeri 1:26). Si mu kiseera kyonna omuntu yenna we yalaba babiri oba bassatu ku ntebe. Ekigambo "katonda abassatu" , "obussatu" tebisangibwa mu byawandiikibwa ebitukuvu. Si nnabbi n'omu oba omutume yenna eya vunuula ebyawandikibwa nti katonda bangi mu bulamaba bwa Katonda. Naye tusanga okw'elaga kwa Katonda kwokka mu ngeri nydingi.

Okulambura

Ku lw'okuvunuula okukyamu n'okutwala ebyo eby'ali ebyobulimba akaseera akawanvu, ky'etagisa okulambura ku oyo Katonda gwe yayogera naye mu butonzzi, bwe yagamba, "Tukole omuntu mu ngeri yaffe ..." (Olubereberye 1:26). tetwagala kunyonyorwa ku kyawandiikibwa kino, twagala okuddibwamu awatali nsobi okuva mu Kigambo kya Katonda kyennyini. Wano ekisomozza ensi yonna kya weebwa: ddi era ludda wa nnabi omu oba omutume w'eyasoma era naanyonyola katonda abangi mu kyawandiikibwa kino?

Mu Yobu 38, okuva mu kanyiriri 4-7, Mukama ya buuza abaddu be, "wali ludda wa bwe (si ffe) nnassaawo emisingi gy'ensi? Yatula oba olina okutegeera. Ani eyateesa ebigerwa byayo, oba nga omanyi, Oba ani eyagireegera omugwa? Emisingi gyayo gyasibirwa ku ki? Oba ani eyassaawo ejinja lyayo ekkulu ery'oku nsonda; Emmunyeenyen ez'enkywa bwe zaayimbira awamu, N'abaana ba Katonda bona ne bogeberera waggulu olw'essanyu?" Kino kisobola okutegerebwa n'omuntu yenna. Katonda bwe yatonda ensi, eggye lyonna ery'omu ggulu lyaliwo era ne balekanira waggulu olw'essanyu. Katonda teyali yekka oba mu ye teyali abaawo okusuka omuntu omu. Mu butuufu teyeyogerako oba eri Katonda omulala, ataliwo. Ya yogera eri abamalayika, abaali ng'abaana ba Katonda abaaliwo naye.

Mu Lubereberye 11: 7, Mukama ya yogera nate mu bungi, "Kale nno, tukke, tutabuliretabulire eyo olulimi lwabwe, baleme okutegeera enjogera yaabwe bokka na bokka." Nate Mukama n'ayogera eri abo

abaali bamwetoolodde. Akanyiriri ko 5 mu lwatu kyogera, "Mukama n'akka okulaba ekibuga ..." emirundi gyonna era nate yalabibwa nga yetooloddwa eggye ry'omu ggulu. Nnabbi Mikaya awa obujulizi obumalira ddala. Ayogera, "Ndabye Mukama ng'atudde ku ntebe ye n'egghe lyonna ery'omu ggulu nga bayimiridde ku mukono gwe ogwa ddyo ne ku gwa kkono." (2 Ebyomumirembe 18:18). Mu nsonga eno nayo, kiri mu lwatu eri oyo Mukama gwe yayogerako. Yandiyogedde nabo bokka ab'omuggulu abaali bayimiridde gyali.

Nnabbi Isaaya awandika ekimu ku bumanyirivu bwe, "Nalaba Mukama ng'atudde ku ntebe, empanvu eyagulumizibwa, n'ekirenge kye nga kijjula yeekaalu. Basseraafi baali bayimiridde waggulu we: buli omu yalina ebiwaawaatiro mukaaga; ebibiri yabibikka ku maaso ge, n'ebibiri yabibikka ku bigere bye, n'ebibiri yabibuusa Omu n'ayogerera waggulu eri mune ng'agamba nti Mutukuvu, mutukuvu, mutukuvu, Mukama w'egghe: ensi yonna ejjudde ekitiibwa kye." (Isaaya 6:1-3). Ebintu bwe bityo tebyagala nate kunyonyola kulala. Zo ntaagavu bulungi. Naffe tulaba enjawulo wakati wa bamalayika abalina ekifaananyi ky'abantu ne bano ba cerubini ne Basseraafi. Bano bantu bamanyi ga Katonda nga balina ebiwawatiro, nga batendereza Mukama mu biseera byonna. Bamalayika bayimirira mu maaso ge; bo myoyo egiweereza (Abaebbulaniya 1:14). be baali be yayogera mu Isaaya 6:8, "Naatuma ani era anaatugendera ani" "ffe" tekyaliko wekyegattira ku muntu omulala yenna mu bulamba bwa Katonda. Eky'enkomeredde ekyo tekisooboka; wadde ne birowoozo, nti Katonda abeerawo mu bantu abassatu si kintu kirala kyonna naye buvoozi bwo bukkulu bwe. Si bantu bassatu naye Omu, era naye si muntu omu n'emitwe essatu oba ye taliwo mu "bussatu'", nga bano abasoma eby'enzikkiriza ye nnaku zino bwe bakitekawo.

Katonda yebikula mwennyini eri abao abamukkiriza. Bafuna ebisuubizo byabwe era nebatalekebwa mu kizikkiza ku bikwata ku Ye. Oba ba nnabbi b'endagaano enkadde oba abatume mu ndagaano empya, si n'omu kubo eyakubaganya ebirowoozo ku Katonda. Kino kyatandikira mu kyassa ky'okusatu oluvaannyma lwa Kristo, nga abasomi abayonaani n'abaruumi bwe baaleeta ebirowoozo ebya bakatonda babwe eri abagaana obukristayo bwabwe. Abayitibwa "abasomi" bagezezako okunyonyola obulamba bwa Katonda okusinzira ku kutegeera kwanbwwe okw'obuwangwa. Eyo y'engeri okuyigiriza kw'obussatu bwe kw'atandika. Ky'annaku naye kituufu, eby'okusoma eby'enzikkiriza mu makkanisa bisinzira ku ebyo abantu bye baalowooza, era si nga bwe kikkirizika, ku bujulizi obutuufu obwa bannabbi n'abatume. Okuyigiriza okukyamu ku bulamba bwa Katonda kye kisinga okukkirizibwa ng'ekituufu, era n'amagezi amatuufu aga Katonda gatunulirwa okuba amakyamu. Katonda tali mu ngeri gyetugezako okumu kola, ye mu bugonvu ali mu ngeri gyali. Abantu bakola bakatonda, naye Mukama asigala Katonda, jjo ne leero aba bumu n'okutuusa emirembe n'emirembe (Zabbuli 102: 27; Isaaya 48: 12; Abaebbulaniya 13: 8).

Katonda teeyeyongeerako mwennyini, oba yakyuka. N'edda Omuyudaaya omutuufu yandikkiriza ekirowoozo ky'obusatu.

Eky'enkomeredde ekyo tekisooboka, kubanga ekintu bwe kityo tekisangibwa mu byawandiikibwa ekitukuvu. Katonda yebikula mwennyini mu ngeri z'enjawulo zokka, okusinzira ku ntegeka ye enene.

Omugole

Nga eri enjigiriza ey'obulamba bwa Katonda abantu tebategera ndagaano empya okusingira ddala enkadde. Kino mu bugonvu kiva ku kosomesebwa eby'enzikkiriza, bye twasikira okutuusa n'olunaku luno. Naye nga ddala tebiri mu byawandiikibwa. Wadde ku kuteesa kwa Nicene (325) tewaliwo kukubaganya birowoozo ku bussatu. Buli we byafayo bye kkanisa alina okumanya nti eky'ogerwako ekikkulu kiri ku bulamba bwa Kristo bwonna, Athanasius kye yawagira mu kuwakanya Arius, eyayigiriza nti Kristo yatondebwa. Okugunjibwa kw'enkola ey'obusatu kw'atandikira kw'olwo n'okutuusa kaakano. Ebyo bye bibala by'okunyonyola kw'abantu – obutategerera dda okwe byawandiikibwa. Ebigambo bya bannabbi ne by'abatume tebya twalibwa nga ekikkulu. Enjigiriza eno evira ddala ku by'obusomi, eby'endowooza eyabasoma eby'enzikkiriza. Abantu baagezako okulagira ebirowooza byabwe okukkiriza mu bantu abassatu nga Katonda omu. Naye tebaalaba omu, baalaba bassatu. Era n'okukyuka okuva ku Omu okudda ku bassatu kya malirizibwa. Tebali bassatum, abakola Omu – ali Omu, ayebikula mwennyini nga Kitaffe, Omwana n'omwoyo omutukuvu. Katonda ali waggulu waffe fenna, ali naffe, era mu ffe.

Mu kulaga entegeka ya Katonda enene ey'obulokozi tutegeera nti Katonda Omu yatandika okukola. Mu butaggwaawo yali tanelaga mwennyini mu ngeri yonna. Naye mu Lubereberye yaali nga "akola byonna" – ekigambo, ekitundu ekikola ekyo Katonda. N'alyoka yelaga mwennyini mu mubiri ogufa (Yokaana 1:1). Katonda yayogera okuyita mu bannabbi, naye okw'ogera kwe mu mwana tekyali nate kya kutebereza, kye kyali eky'okuddamu, eky'avamu kyennyini. Tuli kukolaganaga n'okubikkulirwa okunene okwa Katonda mwennyini. Oyo omu, ava mu butaggwaawo, ng'ayingira mu biseera era n'akola ebyafayo. Ekigambo ekyaliwo ku Lubereberye kyafuuka mubiri ne gukoleera mu ffe (Yokaana 1:14). Obutangavu ne bujja, olunaku oluggya ne lu kka – olunaku lw'obulokozi (Isaaya 49: 8). Omusana ne guvayo n'obutuukirivu wansi w'ebiwaawaatiro bye. Obulamu obuggyga ne bubaawo.

Katonda yatandika okukola entegeka Ye mu bantu. Tulina okulaba nti Ye n'okwelagakwe ng'akwekumu. Wadde nga by'anjawulo. Kyokka kituufu, nti Katonda yali mu Kristo oba n'akyo kisobola okuba ekituufu, nti yatabagana ye mwennyini naffe (2 Abakkolinso 5:19)? Omu ku be byafayo bye kkanisa yalaga ekigambo ekyayogerwa ne Athanasius, era nate eyalaga ku Irenaeus. Owebyafayo yawandika ebigambo bino: "Kubanga Athanasius ekirowoozo ky'asalibwawo nti mu Yesu Katonda mwennyini yalabikira mu ffe; Katonda yakola mwennyini okumanyibwa eri ffe era n'atununula; mu Ye tulina kitaffe mwennyini.

Martin Luther yayogera n'agamba, "Omununuzi alina kuba Katonda mwennyini, kubanga tewali muntu mulala yenna ey'anditununudde okuva mu kugwa kwaffe mu bibi n'okufa okutaggwaawo. Te waaliwo ngeri enddala yonna okutulokola, okuggyako okuyita mu muntu ataggwaawo alina obuyinza ku kibi n'okufa okutwala ekubo ry'erimu n'aleeta obutuukirivu era n'obulamu obutaggwaawo. Kino tekisobola kubeera malayika oba kitonde ekirala kyonna, kyali kirina okuba Katonda mwennyini." enjigiriza etali ya byawandiikibwa ku bussatu yafuuka eky'esittaza eri abayudaaya, abasiramu era nabalala bona.

Mukifo ky'okutunulira Katonda n'okwelaga kwe nga Kitaffe, Omwana era n'omwoyo omutukuvu mu ntegeka zaabwe, ebirowoozo by'abantu babitekawo ng'abantu abasatu nga bona batuula kumpi na kumpi.

Buli muntu atya Katonda alina okukkiriza nti endagaano enkadde n'empya zissekimu ddala. Tewasobola kubaawo kusowagana n'okumu. Obunnabbi era n'okutukirizibwa kw'abwo kulina okutambulira awamu nga bwe bukola! Endagaano enkadde eyogera ku kituufu nti alijja, endagaano empya ekakasa nti yayingira mu ngeri y'omuntu.

Okusinzira ku Lubereberye 1:26-28, Adamu yatondebwa mu kifaananyi kya Katonda, eyali mu mubiri gw'omwoyo. Mu biro ebyo Katonda yali tanalabika mu mubiri ogufa. Era mu Lubereberye 2:7, Mukama Katonda yakola omuntu okuva mu nfufu y'ensi. Awo oluvannyuma, kaawa yagibwa mu Adamu. Kubanga omuntu yagwa mu mubiri ogufa, Katonda yali n'okukka wansi mu mubiri gwe gumu, okusobola okutununula. Kristo. Kristo ye yali Adamu ow'okubiri. Ku musalaba oludda lwe lwali lugule, era okuyita mu musaayi omugole we yalabika, redeemed. Ye nnyama evudde mu nnyama yange: ggumba erivudde mu maggumba gange (Abaefeso 5:30). Fe, nga abantu, twali tulina okuzibwa mu ntegeka y'obwa Katonda. N'olwekyo, yali alina okujja gye tuli mu ngeri y'omubiri. Naye mu biseera bye bimu, Ye yasigala nga Katonda mu mwoyo. Yali nga Kitaffe mu ggulu era nga Omwana ku nsi. Kino kyali kirina okuba olw'okwawula e ggulu n'ensi, Katonda n'omuntu.

Endagaano empya yo ejulira ku Katonda Omu, nga endagaano enkadde. Okwelaga nga Kitaffe, Omwana era n'omwoyo omutukuvu tekwayongerako Katonda Omu. *"Yesu n'amuddamu nti Ery'olubereberye lye lino nti wulira Isiraeri; Mukama Katonda waffe, Mukama ye omu; era yagalanga Mukama Katonda wo n'omutima gwo gwonna, n'obulamu bwo bwonna, n'amagezi go gonna, n'obulamu bwo bwonna, n'amagezi go gonna, n'amanyi go gonna: kino kye kiragiro ekyasooka."* (Makko 12:29-30). Omuntu yenna alowoza atya nti Katonda asobola okwogera ekintu ekitakwatagana na Kigambo kya Katonda ? Omutume Pawulo ajulira mu Baruumi 3:30, *"Oba nga Katonda ali omu, aliwa obutuukirivu abakomole olw'okukkiriza, n'abatali bakomole olw'okukkiriza."* Kino n'akyo kya yogerwa mu lwatu Yuda kyawandika, *"Katonda omu yekka omulokozi waffe, kubwa Yesu Kristo Mukama waffe, aweebwenga ekitiibwa, obukulu, amaanyi n'obuyinza, edda n'edda*

n'emirembe n'emirembe teginnabaawo, kaakano era n'emirembe egitaliggwaa wo. Amiina." (akanyiriri 25).

Nga tetunayogera ku kwelaga kwe okw'enjawulo, twagala okukitekako esira nate ku bulamba bwe, n'akyo nga bwe kilagibwa mu ndagaano empya. Mu Baruumi 9:4-5, omutume awandika, "... *be Baisiraeri abaweebwa okufuuka abaana, n'ekitiibwa, n'endagaano, n'okuteekerwa amateeka n'okuweerezanga Katonda n'ebyasuubizibwa; abalina bajjajja abo, era omwana Kristo mu mubiri, afuga byonna, Katonda atenderezebwa emirembe gyonna. Amiina.*" Ani asobola okugaana ekya yogerwa bw'ekityo! Omutume Yokaana yakilaga bw'ati, "*Era tumanyi nga Omwana wa Katonda yajja tatuwa amagezi n'okutegeera tutegeere ow'amazima, era tuli mu oyo ow'amazima mu mwana we Yesu Kristo. Oyo ye Katonda ow'amazima, n'obulamu obutaggwaawo.*" (1 Yokaana 5:20).

Katonda asobola okwebikula mwennyini nga Kitaffe, omwana n'omwoyo omutukuvu era n'asigala nga ye Katonda oyo Omu. Pawulo awa obujulizi obw'amanyi, "*Era awatali kubuusabuusa ekyama ky'okutya Katonda kye kikulu; oyo eyalabisibwa mu mubiri, n'aweebwa obutuukirivu mu mwoyo, n'alabibwa bamalayika, n'abuulirwa mu mawanga, n'akkirizibwa mu nsi, n'atwalibwa mu kitiibwa.*" (1 Timoseewo 3:16). Obujulizi bwa batume ne bannabbi bulina okuwulirwa era n'ebukkirizibwa ne bona abakkiriza. Obulamba bwa Yesu Kristo gwe musingi ogw'enkomeredde ogw'oku kkiriza kwaffe. Mu bakkolosaayi 2:2, Pawulo awandika, "*emitima gyabwe giryoke gisanyusibwe, nga bagattibwa wamu mu kwagalana, n'okutuuka ku bugagga bwonna obw'okumanyira ddala okw'amagezi, bategeerenga ekyama kya Katonda, ye Kristo.*" wokka nga tufunye okubikkulirwa okw'amazima okwa Yesu Kristo, tuggyga kusobola okw'etusako obugagga buno bwonna obukuusifu.

Omutonzi

Kiki ekyawandiikibwa ku Katonda mu ndagaano enkadde n'akyo kyakolebwka ku Mukama mu ndagaano empya. Tusoma mu byombi ku mununuzi, Kabaka, Omulunzi, Omulamuzi era nebirala bingi. Tumanyi nti Katonda ye mutonzi n'akyo kirina okuba kilambulukufu nti Omu yekka yavunanyizibwa ku butonzi. Mu Yokaana 1:10, tusoma, "... *yali mu nsi, ensi yakolebwka ku bubwe, era ensi teyamutegeera.*" okwogera kuno kulaga Mukama Yesu Kristo. Oyo ali mu bakkolosaayi 1:16-17 n'akyo kyogera ku Ye, "*Kubanga mu oyo ebintu byonna mwe byatonderwa, mu ggulu ne ku nsi, ebirabika n'ebitalabika, oba nga ntebe za bwakabaka oba bwami, oba kufuga, oba masaza; ebintu byonna byatondebwa ye, era ne ku lulwe; naye ye w'olubereberye mu byonna, era ebintu byonna bibeerawo mu ye.*" Tusobola okutabaganya okwogera bwe kutyo nebirala byonna ebilaga obutonzi?

Mu 1 Abakkolinso 8:6, tusoma, "*Naye gye tuli waliwo Katonda Omu, Kitaffe, omuva byonna, naffe tuli ku bw'oyo; ne Mukama waffe omu, Yesu Kristo abeesaawo byonna, era atubeesaawo ffe.*" Wano ebintu

bibiri biteekebwako esira: mu kusookera ddala, nti waliwo Katonda Omu, nga ye Kitaffe, era batugamba nti byonna byakolebewa naye; n'ekilyoka kigamba, waliwo Mukama omu yekka, oyo ye Yesu Kristo, era byonna byakolebewa naye. Okuyita mu ani omurimu gw'obutonzi mwe gwa kolebwa? Tulina abatonzi babiri? Mazima ddala n'edda. Waliwo Omu yekka. Ye Katonda, era nga kitaffe yalabisibwa mu mwana. Era Omwana ye Mukama, era nga Mukama bw'ali Katonda.

Mu kitabo ky'obunnabi eky'endagaano empya tusoma nate ku Mukama Katonda mu sula yo 4:11, "gwe osanidde, ayi Mukama, okufuna ekitiibwa obukulu era na'amaanyi, kubanga gwe watonda ebintu byonna, era ne ku lw'obugulumivu bwo we biri era by'atondebwa." Tulaba nga ky'etagisa okutwala eby'okulabirako bingi ebikwata ku somo lino, okusobola okufuna ekifaananyi ekilambulukufu.

NZE

Mu Yokaana 8:24, Mukama waffe ya julira, "Kyennava mbagamba nti mulifiira mu bibi byammwe. Kubanga bwe mutakkiriza nga nze wuuyo, mulifiira mu bibi byammwe." Bwe tutakkiriza nti NZE yatununula, tulifiira mu bibi byaffe. Nga bwe ky'ali mu nnaku za Musa NZE yayogera . "Musa n'agamba Katonda nti Laba, bwe ndigenda nze eri abaana ba Isiraeri, ne mbagamba nti Katonda wa bajajja bammwe yantumye eri mmwe; nabo balyogera nti Erinnya lye ye ani? Ndi bagamba ntya? Katonda n'agamba Musa nti NINGA BWE NDI: n'ayogera nti bw'otyo bw'olibagamba abaana ba Isiraeri nti NDI ye antumye eri mmwe." (Okuva 3:13-14).

Ng'akidingana Mukama waffe yakozesa ekigambo kye kimub eky'endagaano enkadde mu ndagaano empya. N'agamba, "NZE kubo, amazima era n'obulamu. NZE kuzuukira, NZE mugaati gw'obulamu, NZE musana gw'ensi" nebirala bingi. Mu Yokaana 8:57-58, tusoma, "Awo Abayudaaya ne bamugamba nti tonnaba kuweza myaka makumi ataano, naye Ibulayimu wamulaba? Yesu n'abagamba nti Ddala ddala mbagamba nti Ibulayimu nga tannaba kuzaalibwa nze nga WENDI." NZE yali ye Mukama y'omu eyayogera eri Ibulayimu era ne Musa.

Mu Isaaya 44: 6b Mukama n'agamba, "NZE ndi wa lubereberye era nze ndi wa nkomerero; so tewali Katonda wabula nze." Ekigambo kye kimu ekisangibwa mu Isaaya 48: 12b, "NZE w'olubereberye, era nze w'enkomerero." mu ndagaano enkadde, Mukama Katonda yali ayogera ku ye mwennyini okuba ow'olubereberye era ow'enkomerero, tewali Katonda wabula ye. Mu ndagaano empya, Mukama waffe n'agamba mu kubikkulirwa 1:17-18, "Totya; nze w'olubereberye era nze w'enkomerero, era Omulamu, era nali nfudde, era, laba, ndi mulamu emirembe n'emirembe."

Mu ndagaano enkadde, Mukama Katonda – Yakuwa n'agamba, "NZE ow'olubereberye era ow'enkomerero", mu ndagaano empya Mukama Yesu agamba, "NZE ow'olubereberye era nze ow'enkomerero". Singa bali bantu babiri ab'enjawulo, twandyagadde okumanya ow'olubereberye era n'ow'enkomerero ddala bw'ali. Mu kubikkulirwa 1:8,

mu bulungi kyateekebwa wamu bw'ekiti, "NZE ndi Alufa ne Omega, Mukama Katonda abaawo era eyabaawo era aija okubaawo, Omuyinza w'ebintu byonna." kya kwe kanga nnyo nti Mukama Yesu yali alaga ku ye mwennyini nga okuba Omuyinza w'ebintu byonna. N'edda, ky'andibadde kikanga singa yakikola mu ngeri endala! Kirungi ddala okugoberera ekituufu okuyita mu Kigambo era n'okuba n'ebintu nga bibikulwa n'omwoyo omutukuvu. Yakuwa ow'endagaano enkadde ye Yesu w'endagaano empya asigala bumu emirembe n'emirembe. Tulina okukkiriza obujulizi bwe mwennyini nga we busangibwa mu byawandiikibwa. Katonda taliwandiika Baibuli endala. Agamba leero bye ya ggamba edda. Te yettaga kulongoosebwa mwennyini mu byonna. Ffe twettaga okulongoosebwa.

Kabaka

Buli musomi wa Baibuli amanyi nti mu ndagaano enkadde Mukama Katonda alagibwa nga Kabaka. Dawudi yasaba, "Wulira eddoboozi ly'okukaaba kwange, Kabaka wange, era Katonda wange: Kubanga nkusaba ggwe." (Zabbuli 5:2). Nnabbi Yeremiya n'agamba, "Naye Mukama ye Katonda yennyini ow'amazima; oyo ye Katonda omulamu, era Kabaka ataggwaawo." (Esula 10: 10). Nnabbi Isaaya akilaga bw'ati, "Bw'atyo bw'ayogera Mukama, Kabaka wa Isiraeri, era omununuizi we Mukama ow'eggye" (Esula 44: 6).

Mu Zekkaliya 9:9, tusanga ekisuubizo eky'omununuizi, "Sanyuka nnyo, ggwe omuwala wa sayuuni: yogera wa ggulu ggwe omuwala wa Yerusaalemi; laba, kabaka wo aija gy'oli; ye mutuukirivu era alina obulokozi ..." Mu ndagaanon empya, okutukirizibwa kw'ekyayogerwa kino kiri mu Matayo 21: 1-4. Obungi bw'abantu bategeera nti Kabaka wabwe yali ayingira ekibuga kya Yerusaalemi. Emitima gyabwe gy'ali gjuziddwa essanyu, bagezako okugilaga mu ngeri y'ebikolwa, nga banyumya olugudo era nga baleekana.. "Hozana Omwana wa Dawudi! Alina omukisa ye ajjira mu linnya lya Mukama! Hozana mu oyo asinga obukulu!"

Omununuizi bwe yazaalibwa, abasajja abagezi bajja e Yerusaalemi nga babuuza, "Ali ludda wa oyo eyazaalibwa Kabaka w'Abayudaaya?" (Matayo 2:2). Mukama waffe bwe yayimirira mu maaso ga Piraato, yabuuzibwa, "Ggwe Kabaka w'Abayudaaya?" (Yokaana 18: 33). Piraato nate n'abuuza, "Ggwe Kabaka? Awo, Yesu n'addamu nti Oyogedde, kubanga nze Kabaka. Nze nnazaalirwa ekyo, n'ekyo kye kyandeeta mu nsi ntegeeze amazima. Buli ow'amazima awulire eddoboozi lyange." (akanyiriri 37).

Mu ngeri y'emu, nga Mukama Katonda bwe yayitibwa Kabaka mu ndagaano enkadde, Yesu Kristo ayitibwa Kabaka mu ndagaano empya. Pawulo akimaliriza mu ngeri esinga obulungi ne bigambo bino, "Era Kabaka ow'emirembe n'emirembe, ataggwaawo, atalabika, Katonda omu, aweebwenga etendo n'ekitiibwa emirembe n'emirembe. Amiina." (1 Timoseewo 1:17). Kale buwanvu bwa ngeri ki amagezi n'amagezi ga Katonda! Naye kitwalira ddala okusuka okusoma busomi

ebyawandiikibwa. Kitwala okubikkulirwa kw'obwa Katonda okumanya Katonda. Kitwetagisa ffe okukkiriza nti Katonda yebikula mwennyini okuyita mu Kristo. Mu ngeri bw'etyo yokka mwe tusobola okutegera ebyawandiikibwa n'okubiteeka mu butuufu bwa byo.

Obwakabaka obwa langirirwa mangu ddala bugenda kubeera ku nsi. Bwa yogerwako mu byawandiikibwa eby'obunnabbi. Mu zabbuli 47: 6-8, tusoma, “*Muyimbe okutendereza Katonda, muyimbe okutendereza Kabaka waffe, muyimbe okumutendereza. Kubanga Katonda ye Kabaka w'ensi zonna: Muyimbe okumutendereza n'amagezi. Katonda afuga amawanga: Katonda atuula ku ntebe ye entukuvu.*” Katonda ye Kabaka omukulu, era n'obwakabaka bwe buli beera ku nsi yonna. Zabbuli 96: 9-10 agamba, “*Kale mumusinze Mukama mu bulungi obw'obutukuvu. Mukankane mu maaso ge, mmwe ensi zonna. Mwogerere mu mawanga nti Mukama afuga: Era n'ensi enywera n'okuyinza n'eteyinza kusagaasagana: Alisalira amawanga emisango egy'ensonga.*” Ebitonde byonna birindiridde akaseerakoakanene.

Mu kubikkulirwa 11: 17, okulangirirwa kukolebwa, “*Nga boogera nti Tukwebaza Ggwe Mukama Katonda, Omuyinza w'ebintu byonna abaawo era eyabaawo; kubanga otutte amaanyi go amangi n'ofuga.*” nate tulaba nti ebiseera ebimu Kabaka ayogerwako nga Katonda era n'okuba Mukama Yesu Kristo, era tumanyi waliwo Kabaka Omu yekka era n'obwakabaka bumu. Mu Matayo 25: 31-32, tusoma, “*Naye Omwana w'omuntu bw'alijjira mu Kitiibwa kye, ne bamalayika bona nga bali naye, awo bw'alituuula ku ntebe ey'ekitiibwa kye: n'amawanga gonna galikunggaanyizibwa mu maaso ge.*” nate tusobola okubuuza ani alina okutuula ku ntebe. Mu Zekkaliya 14: 9, “*Era Mukama aliba kabaka w'ensi zonna: ku lunaku luli Mukama alibeera omu n'erinnya lye limu.*” mu kwegatta ku kino nakyo kiri eri ekilango ekisangibwa mu Kubukkulirwa 15: 3, “*Bikulu era bya kitalo ebikolwa byo, Mukama Katonda, Omuyinza w'ebintu byonna; ga butuukirivu era ga mazima amakubo go, ggwe Kabaka ow'emirembe n'emirembe.*” Twandyeyongedde okuwa eby'okulabirako mu byawandiikibwa ku somo. Byombi, Mukama Katonda era ne Mukama Yesu, byonna bitegeza Kabaka. Singa si kituufu nti Yakuwa w'endagaano enkadde ye Yesu w'endagaano empya, singa si kituufu nti Mukama ye Katonda, awo twandibadde ne bakabaka babiri ab'enjawulo. Ekyo mubutuufu tekisooboka.

Omulamuzi

Ebyawandiikibwa bingi bijulira ku Katonda okuba Omulamuzi; mu ngeri y'emu tusanga Mukama ng'lagibwa okuba Omulamuzi. Zabbuli 50: 6 agamba, “... *Katonda ye mulamuzi yennyini*” Zabbuli 58: 11, “... *Mazima waliwo Katonda asala omusango mu nsi.*” Nnabbi Isaaya ya wandika mu sula 33: 22, “*Kubanga Mukama ye mulamuzi waffe, Mukama ye muteesi w'amateeka gye tuli, Mukama ye kabaka waffe, ye alitulokola.*” Ye omu oyo eyawa amateeka alisala omusango okusinzira ku mateeka ge. Mu ndagaano empya Yokobo akilaga bw'ati, “*Eyateeka amateeka era omusazi w'omusango ali omu, oyo ayinza*

okulokola n'okuzikiriza.” (Esula 4:12). Nnabbi Yeremiya naye ayogera ku Mukama ng’Omulamuzi: “*Naye, ai Mukama w’eggye, asala emisango egyptensonga ...*” (Esula 11: 20). Mu nkomrerero y’obulamu bwe, Pawulo ng’agamba, “ekisigaddeyo, enterekeddwa engule ey’obutuukirivu, Mukama waffe gy’alimpeera ku lunaku luli.” (2 Timoseewo 4:8). Mu Yokaana 5:22 ki ggamba, “*Kubanga Kitange n’okusala tasalira muntu musango, naye yawa Omwana okusala omusango gwonna.*”

Mu Bikolwa by’abatume 10, Peetero bwe yali abuulira mu nnyumba ya Cornelius, ya yogera nti Yesu Christ ye mulamuzi w’abalamu n’abafu. Kigerageranye ne Abaebbulaniya 12: 23, awo Katonda ayogerwako ng’omulamuzi, “... *n’eri Katonda Omulamuzi wa bona ...*” Nate omu yandibuuza, ani awo e yandibadde omulamuzi. Mu mazima ddala Omulamuzi ali omu yekka, nga bwe wali omuteesi w’amateeka omu. Oba tusoma ku Katonda, oba ku Mukama, oba ku Kitaffe oba Omwana, te kikola njawulo yonna. Buli kiseera ye Omu oyo kye kitegeza. Tulina okukitegeerera ddala emirembe gyonna nti tukolagana ne Katonda Omu yekka, oyo gye tulaba mu kulabisibwa okw’enjawulo.

Okutabulibwa

Ky’annaku nnyo naye kituufu, abantu tebasobodde kutegeera Katonda n’engeri gya maliriza entegeka ye. Y’ali ntegeka ya Katonda okuba n’abaana b’obulenzi n’ab’obuwala wonna naye. Omuntu yateekebwawo okuvira ddala ku Lubereberye okuba n’okukungggana ne Katonda era n’okubaawo emirembe gyonna. Adam yali ye mukulu eyatondebwa n’ekilamo ekyo bwerere. Eri ye, obuvunanyizibwa bwamuweebwa okufuga ebintu byonna ku nsi. Mazima ddala teyalii kintu kyekoko kyokka. Tusobola oku kyewulira, okwagala, okusalawo, nebirala bingi , naye obugonvu bwali bw’etagibwa eri okukungggana okutukiridde ne Katonda. Omuntu yali alina okufuga ensi, naye nga yewayo mwennyini eri Mukama omuyinza w’ebintu byonna. Ne w’alyoka wajja ekiseera okusalawo bwe kwali kulina okukolebwa, era Mukama nawa ekiragiro ekyali kirina okukumibwa mu ngeri enyangu (Olubereberye 2:17). twandikkiriza nti Adamu ne Kaawa bandigondedde ekigambo kya Mukama. Naye kilaga akawonvu k’omuntu n’okumuwa ekigezo okulaba ebivamu, ku ekyo ne b’alyoka bafirwa okukungggana ne Katonda. Obumu obw’ali wakati w’omutonzi n’ebitonde bwa sanyizibwawo, okweyawula ne kubeerawo.

Tebatugamba ku bbanga lye kiseera Adamu ne Kaawa bwe babeerangawo mu kukungggana ne Katonda okutalimu kutabulwa. Ng’okugwa tekunabaawo te waaliwo kibi, tewaliwo bulwadde, te vwaaliwo bulumi, te waaliwo maziga, te waaliwo kufa. Kubanda twatekebwawo okubeerawo Katonda yakola ekubo okutuzayo mu ngeri eyasooka eya namaddala.

Eyasooka okukola ekikolwa ekilwanyisa Katonda yali muntu mu ngeri ya malayika ayitibwa Lucifer mu Isaaya 14: 12, tusoma, “*Ng’ogudde okuva mu ggulu ggwe emmunyeenyey ey’enkya, Omwana*

w'enkya! Ng'otemeddwa okutuuka ku ttaka, ggwe eyamegganga amawanga!" Mu Ezeekyeri 28 okuva mu kanyiriri ke 13 omuntu y'omu alagibwa, "Wali mu Adeni olusuku lwa Katonda ...", "wali kerubi eyafukibwako amafuta ...", "Wali ng'otuukiridde mu makubo go okuva ku lunaku kwe watonderwa okutuusa obutali butuukirivu lwe bwalabika mu ggwe."

Omuntu ono yalwanyisa Katonda. Teyali mumativu na kifo Katonda kye yamuteekamu, yayagala okweyimusa mwennyini waggulu. Okuva lwe yeyawula ku Katonda, ekigendererwa kye kyokka kwe kw'awula abantu okuva ku Katonda. Kubanga Setaani muntu mu ngeri y'omwoyo, yali tasobola kulimba muntu awatali ku yingira mu musota. Guno ogusota mu biro ebyo gw'ali tegwewaalula, gwafuuka oluvannyuma lwe kikolimo (Olubereberye 3:14). kyali kisoooboka eri omusota okukubaganya ebirowoozo okuwanvu ne Kaawa, okusinzira ku Lubereberye 3. Kaawa yaleetebwa mu kukubagganya ebirowoozo, bulijo okubeeramu ebibuuzo. Katonda yategeeza kye yagamba, era n'agamba kye yali ategéeza. Naye omusota gw'akikubaganyako ebirowoozo, "Okufa temulifa" Kaawa yatandika okubuuusabuusa Ekigambo kya Katonda. Eryo rye kubo Setaani ly'atandika ne bulyomu ku ffe. Kuno mazima ddala kuba kusikiriza kwa kibi okubuuusabuusa Ekigambo kya Katonda ekitukuvu.

Katonda yawa Adamu okulabula okw'omu, "*Naye omuti ogw'okumanya obulungi n'obubi togulyangako: kubanga olunaku lw'oligulyako tolirema kufa.*" (Olubereberye 2:17). Setaani yagambira ddala ekitafaana na kya Katonda okuyita mu musota eri Kaawa, "Okufa temulifa." (Olubereberye 3:4). Kaakano okusalawo kulina okukolebwa kiki era ne ani alina okukkirizibwa. Kaawa yatwalibwa era n'alimbibwa. Bw'ekityo naye yasika Adamu mu kutwalibwa ekibi kyekimu, era n'okukunggana wakati w'omuntu ne Katonda ne kusanyizibwawo.

Okuva kw'olwo, omuntu yeyawula okuva ku Katonda era ali wansi w'okusikirizibwa kwa Setaani. Buli muntu yenna azaalibwa ku nsi kuno aba mwana wa kufa. Tewali kintu mu bulamu kitali kya kubuuusabuusa nga kufa.

Oluvannyuma lw'okusobia, Mukama yalina okugoba Adamu ne Kaawa okuva mu lusuku, bwe batyo baleme okulya ku muti gw'obulamu era awo balyoke babeerewo lubeerera mu kibi. Ky'ali kyetagisa okutununula mu kusooka, tulyoke tufune obulamu obutaggwaawo. Katonda mwennyini yayambaza Adamu ne Kaawa mu nsusu; n'olwekyo omusaayi gwayuyibwa, nga gulaga nti okutabagana kulijja n'akuyuwa musaayi kwokka. Waaliwo olunaku lunene olw'okutangiranga. Kristo bwe yali affa, y'addamu oyo eyamuyita, "*Yesu n'amugamba Mazima nkugamba nti Leero onooba nange mu Lusuku lwa Katonda.*" (Lukka 23: 43). Okuva ku lunaku olwo ku musalaba, bulyomu ayinza okuyingira mu Lusuku lwa Katonda nate okuyita mu kukkaniriza okutangiriranga okwa kolebwa ne Yesu Kristo.

Bulyomu azaalibwa mu nsi eno yeyawula okuva ku Katonda. Fenna twandikoze nga Adamu ne Kaawa bwe bakola, n'olwekyo, fenna gwatusinga mu maaso ga Katonda era fenna twettaga bununuizi.

Emikolo gy'enzikkiriza, ezikolebwa kaakano, tezirina kintu kyonna kye zikola ku bulokozi. Bisobola ogeregeranyizibwa n'amalagala Adamu ne Kaawa gebeteekako bennyini. Nga Mukama bwe yasanga abantu ababiri abasooka oluvannyuma olw'okukola ebitakwatagana na Kigambo kye, mu ngeri y'emu asanga buli muntu yenna okuva kw'olwo, kubanga ffe tw'asobia eri ebiragiro bye era gw'atusinga.

Mu biseera by'emyaka enkumi ebiri egyasooka, baaliwo batono bokka Mukama be yebikulira mwennyini, nga Enoch, Nuuwa, Ibulayimu. Abantu bagenda mu ngeri endala mu makubo gabwe bennyini era ne bakola eby'okusinza ebifaananyi. Mu biseera bya Musa, Katonda yalonda Isiraeri okuba abantu be.ebiragiro bya weebwa era buli kintu kya tekeebwawo mu ntegeka, nga Mukama bwe ya kyagala mu biro ebyo. Ekyokusaddaka kyali tekisoobola kuwa obununuizi obusembayo; ebibi byokka bya bikibwa. Bayogera ku saddraka enene ey'endiga ya Katonda eyali erina okujja okugyawo ebibi by'ensi. Yali alina okugyawo ebyo ebyalina okutwawula okuva ku Katonda. Eteeka ly'ali ryettagisa, kubanga okuyita mu ekyo kyokka fe twamanyisibwa ekibi (Abaruumi 3:20) era ne tulyoka tutegeera ekyettago ky'okulokolebwa. Omwoyo gwa Katonda gutusikiriza ku musingi gwe biragiro ebyaweebwa. Ffe mu kw'enennyera ddala nti ffe te twasoobola okubikuma era n'okubasigisa omusango. Awo omu alaba ekyettago ky'obununuizi.

Okutabulibwa kw'ebiseera okuyita mu butali bugonvu bw'abantu tekisoobola kuleeta entegeka ya Katonda etaggwaawo n'abantu. Okuyita mu kusobia, twali tweyawula okuva ku Katonda, naye okuyita mu kutabagana, tw'azibwa nate mu kukunggana ne Katonda. Katonda teyakowa. Yateekawo ekubo okutuzaayo. Ya tununula; yawangula okufa ne magombe era n'atuwa obulamu obutaggwaawo. Tetwalina kubo lya kutuukirira Katonda. Yalina okujja gye tulii atuteekerewo ekubo, bwe tutyo tusobole okugenda gy'ali. Buli muntu yenna alina okumanya obunnabbi bwa Isaaya 40: 3, “*Eddoboozi lyayogerera waggulu nti Mulongoose mu lukoola ekubo lya Mukama, mugololere mu ddungu Katonda waffe oluguudo.*” mu kanyiriri 9+10 tusoma, “*ggwe abuulira Yerusaalemi ebigambo ebirungi, yimusa eddoboozi lyo n'amaanyi; liyimuse, totya, gamba ebibuga bya Yuda nti laba, Katonda wammwe!* *Laba, Mukama alija ng'owamaanyi, n'omukono gwe gulimufugira: laba empeera ye eri naye, n'okusasula kwe kuli mu maaso ge.*” Mu sula 35: 4 tusoma, “*Mugambe abo abalina omutima omuti nti mubeere n'amaanyi, temutya; laba Katonda wammwe ... alija n'abalokola.*” Mu sula ya 52: 10 agamba bw'ati, “*Mukama afungizizza omukono gwe omutukuvu mu maaso g'amawanga gonna; n'enkomerero zonna ez'ensi ziriraba obulokozi bwa Katonda.*”

Omununuizi yalina okuba Katonda mwennyini. Kirambulukufu okuva mu byawandiikibwa byonna eby'endagaano enkadde. Si na mukiseera n'ekimu we tusanga Kitaffe ng'ayogera n'omwana mu ggulu okuyita mu bbanga lyonna ery'emyaka 4,000. Nga omuntu mumwoyo, yali tasooobola kulega ku kufa. N'olwekyo yalina okulabika mu mubiri

ogufa. Buno bwe bw'ali obusobozi bwokka okutununula era n'okutuzaayo nga bwe twali nga tetunaaba kugwa.

Ebitonde bya Katonda

Katonda yakola olubereberye olw'ebitonde ebiggya okuyita mu kuzaalibwa. Omuntu yatandikira okuyita mu kutondebwa. Aba Katonda batandikira okuyita mu kuzaalibwa. Enkolagana ya Kitaffe – Omwana wakati wa Katonda era n'omuntu yalina okuteekebwawo. Kino yali tasoobola ku kikola okuyita mu Ibulayimu, Musa oba nnabi omulala yenna, kubanga bona baali baazaalibwa mu nsi eno mu ngeri y'ensi. N'olwekyo, baali kitundu ku bitonde eby'agwa. Ku lw'amaanyi ga Katonda, Katonda yakola olubereberye lwe bitonde ebiggya. Kino kyaliwo okuyita mu mwana we yekka eyazaalibwa. Katonda yatonda ekintu ekyobulamu mu malyamu emberera. Ye yali asitudde omwana. Malyamu n'agamba, “*Laba, nze ndi muzaana wa Mukama; kibe ku nze nga bw'ogambye. Awo malayika n'ava gy'ali.*” (Lukka 1:38). Tewali nnabbi era tewali mutume era n'omwoyo omutukuvu gegumanyi ku kintu kyonna ekikwata ku “nyina wa Katonda”. Okuva ddi Katonda wali n'okuba ne nyina? Katonda taggwaaawo era tazaalibwangako. Yesu yennyini teyayitako malyamu n'olumu nti “nyina”, naye buli kiseera “mukazi”.

Kristo yafuuka ezadde ey'olubereberye eri ab'oluganda abangi (Abaruumi 8:29). Adamu yali mwana wa Katonda ku lw'okutondebwa, Kristo yali mwana wa Katonda ku lw'amaanyi ga Katonda. Okuyita mu ye yekka bwe tusobola okufuna okuzaalibwa okuggya era n'etufuuka kitundu ky'abo aba Katonda ku nsi. Kyawandiikibwa, “*Kubanga era tuli zzadde lye. Kale bwe tuli ezzadde lya Katonda, tekitugwanira kulowoozanga nti Katonda afaanana zaabu oba ffeeza oba jinjal*” (Ebikolwa by'abatume 17: 28b-29).

Mu kulaga kwe kituufu nti Katonda yatandiika ekitonde ekiggya, tu tegeera Okubikkulirwa 3:14 bulungi nnyo, “*Bw'ati bw'ayogera oyo Amiina, omujulirwa omwesigwa era ow'amazima, olubereberye lw'okutonda kwa Katonda.*” kino tekilaga kutonda kwa nsi, kino kilaga ekitonde eky'asooka eri ekitonde ekiggya ku kutegera kw'obwa Katonda. Nga malyamu bwe yafuna ekigambo eky'asuubizibwa era n'abutiikirwa n'omwoyo omutukuvu, ku lw'ekyo abaana bona ab'obulenzi n'ab'obuwala balina okufuna ekigambo ekyasuubizibwa, era awo omwoyo omutukuvu ne gujja gye bali okuleeta obulamu obuggyga. Mukama n'agamba mu bulambulukufu, “*Ddala ddala nkugamba nti Omuntu bw'atazaalibwa mulundi gwa kubiri tayinza kulaba bwakabaka bwa Katonda.*” (Yokaana 3:3). naffe batugamba mu sula y'emu e'ngeri okuzaalibwa kw'omwoyo bwe kubearawo. Awatali kubuusabuusa n'edda si na mikolo z'enzikkiriza. Ensigo y'obwa Katonda, nga kye Kigambo, birina okusooka okuteekebwa mu mmeeme zaffe. Awatali nsigo y'obwa Katonda tewasobola kubaawo kuzaalibwa okuggya oba bulamu bwa mwoyo. Ebikolwa by'amakanisa byonna tebirina kye biri naye kwekoza kwa bulimba. Byonna bya butalimu era nga kye kiziyinza ekinene

eky'abantu. Mukama waffe yalina okuba Katonda era n'omuntu mu biro bimu, naye kino tekyategeerebwa mu butuu fu bw'akyo.

Mu Yokaana 10 okuva ku kanyiriri 33, Abayudaaya banenya Mukama waffe eby'obuvvoozi ne bagamba, "... *Kubanga ggwe oli muntu ne weefuula Katonda*. Yesu n'abaddamu nti Tekyawandiikibwa mu mateeka gammwe nti Nze nn'agamba nti muli bakatonda? Oba nga yabayita abo bakatonda, abajirwa ekigambo kya Katonda, (so n'ebyawandiikibwa tebiyinza kudiba), mwe mumugambira ki ye, Kitaawe gwe yatukuza, n'amutuma mu nsi nti, *Ovvodde; kubanga ggambye nti ndi mwana wa Katonda?*" Mu ndagaano enkadde, Ekigambo kya Mukama kya ggiranga bannabbi. Kulwa ekintu eky'obwa Katonda – Ekigambo kye baafuna – bayitibwanga bakatonda. Okuva eri Katonda ekintu kyokka eky'obwa Katonda kye kisoobola okujja. Bw'ekityo, Ekigambo ekiva eri Katonda kiri n'okuba n'ensigo y'obwa Katonda (Lukka 8:11), okuyita mu ekyo tw'afuuka abaana ba Katonda. Yakobo awandiika okuva mu sula 1:18, "*Olw'okuteesa kwe yatuzaala n'ekigambo eky'amazima, tulyoke tubeere ng'omwaka omubereberye ogw'ebitonde bye.*"

Omutume Peetero yali abitadeko esiira ebituufu bye bimu n'ebigambo bino, "... *Bwe mwazaalibwa omulundi ogw'okubiri, si na nsigo eggwaawo, wabula etaggwaawo, n'ekigambo kya Katonda ekiram u eky'olubeerera.*" (1 Peetero 1:23). Kino tekirina kubeera jigiriza yokka; kirina okuba obumanyirivu bw'omuntu. Tekirimu kubuusabuusa tekimala kusalawo n'ewegatta ku kkanisa.

Kaakano okudda ku somo yaffe ekkulu obulamba bwa Katonda. Mu bbanga lye biseera by'emyaka enkumi ennya ez'endagaano enkadde, bannabbi te bayogera ku Katonda nga "Kitaffe ow'omu ggulu". Naffe tetumanyi kintu n'ekimu gye baddiru eri Omwana. Mu bugonvu ddala tekiriwo. Okumanya kino nga kya mugaso. Ekisuubizo bisangibwa mu ndagaano enkadde, naye okutuukirizibwa kuli mu ndagaano empya. Enkyuka okuva ku ndagaano enkadde okudda ku ndagaano empya eky'enkomeredde kyonna kyetagisa olw'obulokozi bwaffe. N'endagaano empya, okulabisibwa okuggya kwagattibwa, era kubanga twali bakufuuka abaana, kyalil kirina okuba mu Mwana. Mu kiseera kye kimu, tutegeera Mukama y'omu Yakuwa okuva mu ndagaano enkadde ye Mwana, Mukama Yesu, mu ndagaano emya.

Katonda atalabika – Elohim yalabisibwa yennyini okuyita mu biseera by'endagaano enkadde yonna ngalabika nga Mukama – Yakuwa. Katonda y'omu ye Kitaffe eyalabisibwa mu Mwana mu ngeri y'omubiri ogulabika. Ekigambo "Yesu" - Yahshua mu kya namaddala kitegeza "Yakuwa – Omulokozi". Buli linnya lya Katonda lirina okulekebwa nga bwe liri. Singa ekigambo "Kitaffe" kikozesebwa, tosobola kukisikiza ne kigambo "Omwana". Singa ekigambo "omwana" kyogerwako tosobola kukozesa kigambo "Kitaffe" okugyako buli kintu kirina obutuu fu bw'akyo n'entegeka, ng'omutonzi, Omulokozi, Kabaka, Omulamuzi era nebirala bingi. Okulabisibwa okw'enjawulo okwa Katonda tekusobola kukyusibwa.

Katonda omu, oyo nga y'ebintu ebingi, byafuuuka kitaffe ow'omu ggulu, okuva bwe yalabisibwa yennyini ku nsi mu mwana. Nga Kitaffe teyazaalibwa era teyafa. Ng'omwana yazaalibwa, yaboonyaboonyezebwa, yafa era n'azuukira nate. Katonda yali atwagala; n'olw'ekyo, kyali kyetagisa ye okutufuula okuba ekitundu ku ntegeka ze okuyita mu bununuzi. Mu Baruumi 6:5, agamba, "*kuba obanga twagattibwa wamu naye mu kifaananyi ky'okufa kwe, era tuligattibwa mu kifaananyi ky'okuzuukira kwe.*" nga bwe kitali kya kubuusabuusa nga Katonda bwe yebikula yennyini mu Kristo, Kristo aly'ebikula yennyini mu bakkiriza, nga bwe kitali kya kubuusabuusa nga bwe yazuukira okuva mu bafu, abo ababe n'abo baliba kitundu ku kuzuukira okusooka. "*era Katonda yazuukiza Mukama waffe, era naffe alituzuukiza olw'amaanyi ge.*" (1 Abakkolinso 6:14).

N'akyo kyandibadde kirungi ekyokuwa amagezi ekituufu nti si n'akiseera n'ekimu mu byawandiikibwa byonna ekigambo "omwana ataggwaawo" oba "omwana ow'omu ggulu" we kisangibwa. Naye tusanga "Katonda ataggwaawo" era ne "Kitaffe ow'omu ggulu". Tulina okutwala bino byonna n'obwegendereza. Eky'okulabirako, tewali n'omu yagamba, "nti nalaba Katonda, era n'olwekyo nalaba ne Mukama", naye bona abalaba Katonda nga bagamba, "Ndabye Katonda." Kitaffe yali tasobola ku ggamba nti, "*Buli muntu yenna andaba aba alabye Kitange.*" (Yokaana 14: 9). Kiri eri kubikkulirwa kw'abwa Katonda kwokka, nti ffe tw'amanya Katonda. Tetukoma ku kw'ebikula kwe okw'enjawulo, naye tononyereza okuddayo emabega gye by'asibuuka. Mu lukka 10: 22 Tusoma, "... tewali muntu amanyi Omwana bw'ali wabula Kitaffe; newakubadde Kitaffe bw'ali, wabula Omwana n'oyo Omwana gw'ayagala okumubikkulira."

Katonda yategeka ebintu byonna ng'emisingi gy'ensi teginabaawo. Ekitiibwa kye ky'ali ky'amaladda okubaawo mu butaggwaawo okubikulwa okuyita mu Yesu Kristo. Olw'amagezi ge agayogerwa naye yalonda abo abaali balina okufuuka abana ab'obulenzi n'abobuwala aba Katonda ng'emisingi gy'ensi teginabaawo (Abaefeso 1:4-5). yawandiika amanya gabwe mu kitabo ky'omwana gw'endiga ng'ebiseera tebinabaawo (Okubikkulirwa 13: 8). Waliwo okwawula kwenyini. Kristo yali yateekebwawo okuba omununuzi, era n'omugole we yaali yateekebwawo okununurwa. Ku lwa amagezi ge Katonda yategeera abo abalikkiriza ekigambo kye n'obulokozi. N'olwekyo, yabawula okusinzira ku bulamu obutaggwaawo. Olw'amagezi ge yatuteeka ffe mu ntegeka ze enene. (Abaruumi 8:29-30).

Okuba mu kituufu

Mu bukristayo bwa leero osobola okuwulira abalabirizi baganba nti bawa omukisa ku nkomerero y'okusinza, "omukisa gwa Katonda Kitaffe, ogwa Katonda Omwana, era n'ogwa Katonda Omwoyo omutukuvu gubeere nammwe." naye tulina okutegeera nti nti enkola bw'etyo teyakozesebwa kiseera n'ekimu ne nnnabbi yenna oba mutume. Awatali kubuusabuusa Katonda ye Kitaffe, naye nate tosobola kusanga

kigambo nti “Katonda omwana”, naye kiri nti **OMWANA WA KATONDA**. Ky’ekimu ekikola ne ku mwoyo omutukuvu. Si kiseera n’ekimu we tusanga mu byawandiikibwa omuntu yenna ng’agamba, “Katonda omwoyo omutukuvu”. Tekyali “Katonda mwoyo omutukuvu” eyatambulira ku mazzi, naye **OMWOYO WA KATONDA** (Olubereberyé 1:2).

Kizibu nnyo okutegeera lwaki buli kintu kya taganjulwa n’ekitebwa mu butali butuufu. Tekyali “Katonda mwoyo mutukuvu” eyakka wansi ku eyafukibwako amafuta, bwe yabatizibwa, naye mu bugonvu **OMWOYO GWA KATONDA** (Matayo 3:16). Tekyali “Katonda omwoyo omutukuvu” eyabutikira malyamu, naye, nga bwe kyawandiikibwa, “**OMWOYO OMUTUKUVU** alikujjira, n’amaanyi g’oyo ali waggulu ennyo galikusiikiriza: era ekyo ekirizaalibwa kiriyyitibwa ekituku, Omwana wa Katonda.” (Lukka 1:35). Ekigambo “Katonda” kisangibwa okukozesebwa wokka nga twogeera ku Kitaffe, ekyokulabirako, “aweebwe omukisa Katonda era ne Kitaffe …”, naye si na mwana oba mwoyo. Omwoyo omutukuvu gunabeera omuntu omulala ow’enjawulo, awo omwana yandiyitiddwa “Omwana w’omwoyo omutukuvu”, kubanga omwoyo omutukuvu gwa butikira Malyamu. Omwoyo omutukuvu mu bugonvu gwe mwoyo gwa Katonda, era omwana wa Katonda kwe kulabisibwa kwa Kitaffe yennyini.

Mu Yoweeri 2:28 “*ndifuuka omwoyo gwange ku bona abalina omubiri.*” okutuukirizibwa n’olwekyo kwa wandiikibwa mu Bikolwa by’abatume 2. Katonda teyayuwa muntu mulala yenna, naye mu bugonvu yayuwa omwoyo ggwe, nga bwe yagamba aliyuwa. Mu Bikolwa by’abatume 1:4-8, Yesu yayogera ku kisuubizo kya Kitaffe. Naye ky’ali kisuubizio ekirina okufuna omwoyo omutukuvu. Teyagamba kyokka nti alitura omwoyo omutukluvu (Yokaana 16: 7), naye yasuubiza okukomawo yennyini (Yokaana 14: 18). Byombi bituufu. Ku lunaku lwa bapendakoti, yabeera mu bakkiriza okuyita mu mwoyo. Kaakano Kristo ali mu ffe mu ngeri y’omwoyo, esuubi ry’ekitiibwa (Abakkolisaayi 1:27).

Mu kubuulira kwe okw’asooka Peetero alaga omukolo omunene (Ebikolwa by’abatume 2:38), “*Awo bwe yalinnyisibwa ku mukono ogwa ddyo ogwa Katonda, naawebwa okusuubiza okw’omwoyo omutukuvu eri Kitaawe, afuse kino kye mulabye kaakano kye muwulidde.*” Ky’onna kigonvu nnyo, bokka abasoma eby’ebnzikkiriza be baffudde ebintu okuba ebizibu by’okutegeera. Yokaana omubatiza yali yamala dda okulanga obumanyirivu buno n’ebigambo ebigobeerera, “*Oyo alibabatiza n’Omwoyo Omutukuvu.*” (Mathew 3:11). enjigiriza entuufu ey’abatume ky’eri, nti mu Kristo Katonda yali naffe, era okuyita mu mwoyo omutukuvu abeera mu ffe. Mu Yokaana 4:24, Mukama yaggamba, “*Katonda gwe mwoyo.*” ku lw’ekyo yayuwa omwoyo ggwe. Mu 2 Bakkolinso 3:17 Pawulo awandiika, “Naye Mukama waffe gwe mwoyo.” gwe kaakano ogamba ki? Katonda gwe mwoyo, Mukama gwe mwoyo, mwoyo omutukuvu gwe mwoyo. Naye wano waliwo mwoyo gumu gwokka – era ogwo gwe mwoyo gwa Katonda.

Waddenga ebyawandiikibwa bigamba, “Omwovo gwa Katonda”, “Omwovo gwa Mukama” oba “Omwovo Omutukuvu”, kitegeeza

ky'ekimu. Waddenga tusoma ku Kitaffe, Omwana oba Omwoyo Omutukuvu, bwe tuddayo emabega ku nsibuko yakyo tutukira ddala ku nsibuko y'emu, nga ye Katonda omuyinza w'ebuntu byonna. Omwana era n'omwoyo omutukuvu tebisobola kw'awulibwa okuva ku Katonda. Omwana, Katonda yazaawo okukunggana naffe; okuyita mu mwoyo tulina okukunggana naye. Omwana ya ggamba, "Nnava eri Kitange." (Yokaana 16: 28). ky'ekimu ekigambibwa ku mwoyo omutukuvu, "... ku lunaku luli mulisaba mu linnya lyange: so sibagamba nti ndibasabira eri Kitange ..." (Yokaana 16: 26). n'olwekyo Omwana n'omwoyo tebyatulanga ekimu ku mukono ogwa kkono n'ogwa ddyo eri Kitange, naye baava eri kitange. Ago ge mazima ag'enkomeredde aga Baibuli!

Okuba Omwana

Mu Zabbuli 2:7, tusoma, "Ekiragiro ndikibuulira: Mukama yaggamba nti Gwe oli mwana wange; Leero nkuzadde." Ekigambo "olunaku luno" oba, nga okukyusa okumu bwe ku kiteeka, "Leero" tekirina we kyegattira ku butaggwaawo. Kyogera ku biseera. Mu ndagaano enkadde, ky'ali dda kisuubizo ekyebyo eby'alina okubaawo mu biseera ebijja. Kaakano tutunulira emabega netulaba by'ebimu nga bitukirizibwa. Entegeka yonna ey'obulokozi yatekeebwa wansi mu bigambo by'obunnabbi mu ndagaano enkadde; naye okutukirizibwa kwa buli kisuubizo kuberawo mu ndagaano empya. Mu Zabbuli 2:8, tusoma ku mwana, "Onsabe nze, nange ndikuwa amawanga okubeera obusika bwo, n'ensonda ezensi okubeera amatwale go." mu bunyiriri 7 era ne 8, tuwulira ku mwana era nti amawanga gonna galimuweebwa nga obusika. Kirina okuba kilambulukufe eri bona nti omuntu yenna aleme okulokolebwa nti mu bongonvu okukkiriza mu kuberawo kwa Katonda, kubanga Setaani naye akkiriza mu ye era mu bubi (Yakobo 2:19). okununula, okukkiriza kw'obulokozi kwe kukkiriza nti oyo Katonda omu ow'amazima yatutabaganya eri yennyini okuyita mu mwana. Singa omuntu yenna takkiriza mu kwelaga okw'olwatu okwa Katonda mu Kristo mazima ddala mu bugonvu aba abuuze. Ebyawandiikibwa bisigala nga bya mazima, "kkiriza Mukama waffe Yesu, onoolokoka ggwe n'ennyumba yo." (Ebikolwa by'abatume 16: 31). Omuwana yafuuka omulokozi waffe; n'olwekyo, tulina okukkiriza mu ye, okusobola okulokolebwa.

Mu Zabbuli 2:12, obutangavu obungi bulabibwa mu somo. Tusanga eky'ayogerwa, "Munywegere omwana, aleme okusunguwala nammwe ne mubula mu kkubo, Kub anga obusungu bwe buli buubuuka mangu. Balina omukisa bona abamweyuna ye." Tetusobala okuyita ku kigambo kino mu ngeri yonna. Bangi bogeera ku Katonda, ku Katonda ow'omu ggulu alina okwagala, naye tebamanyi nti Kitaffe yafuuka omulokozi waffe okuyita mu mwana. Bw'ekityo, abatuufu bakkiriza mu Kitaffe kitandika n'okukkiriza mu mwana, kubanga mu mwana obununuizi bwaffe bwaberawo. Okukkiriza kwokka okubalibwa mu Katonda kwe kukkiriza mu Mukama Yesu Kristo. Mu ye yekka, Katonda yasisinkana

n'omuntu, era ne mu ye, tusobola okusisinkana Katonda ne tulaba Katonda era ne tulokolebwa. Tulina okukkiriza mu ye mu ngeri gye yebikula ku lwaffe.

Ku lwaffe yalina okuteekawo Kitaffe-Omwana okutabagana. Twali tulina okufuuka abaana b'obulenzi n'ab'obuwala aba Katonda. Mu 2 Samwiri 7:14, tusanga nti ekirango ky'obunnabbi, "Nze ndiba Kitaawe naye aliba mwana wange." naye tekikoma awo. Katonda atekamu abaana be bona ab'obulenzi n'ab'obuwala mu ntegheka ze enene. Mu Koseya 1:10b, tusoma, "Mmwe temuli bantu bange, we baligambirwa nti mmwe muli baana ba Katonda omulamu." kino kyasoboka okuyita mu Yesu Kristo. Pawulo awandiika mu 2 Abakkolins 6:18, "... Era nnaabeeranga Kitammwe gye muli Nammwe munaabeeranga gye ndi abaana ab'obulenzi n'ab'obuwala, bw'ayogera Mukama Omuyinza w'ebintu byonna." Bonna abaana ab'obulenzi n'ab'obuwala abamazima aba Katonda balina okuba abagonvu era n'okukakasa bennyini okuba abesigwa.

Mu abaefeso. 1:5, omutume Pawulo akiteekako esira entegeka ya Katonda naffe, akilaga nga bwe bigobeerera, "... bwe yatwawula edda okumufuukira abaana ku bwa Yesu Kristo, nga bwe yasiima olw'okwagala kwe ..." twogera ku Katonda era n'entegeka ye n'abantu. Waliwo abantu ku nsi abategera kye kitegeza okuba kitundu ku ntegeka ya Katonda. Balondebwa mu Kristo, bali mu ye. N'olwekyo, tewali kkanisa eteekebwa okubalwanyisa. Bafuna okubalibwa nga tebaaliko musango okuyita mu bununuizi. Bassanyusa Katonda, engeri gye bateekebwa ng'abaana b'obulenzi n'ab'obuwala.

Mu kulaga enkolagana wakati wa kitaffe n'omwana, tusoma mu Zabbuli 89, akanyiriri ka 26-27, "Anankaabiranga nti Ggwe Kitange, Katonda wange, era ejinja ery'obulokozi bwange. Era ndimufuula omubereberye wange, Asinga bakabaka ab'ensi." bw'ali bunnabbi mu ndagaano enkadde, naye tulaba okutukirizibwa n'olwekyo okuyita mu Yesu Kristo, Mukama waffe. Mu mubiri ogufa, yabonyaabonyezebwa era nafa nga omwana yekka eyazulibwa, okutwala ekifo kya bona abaana ab'obulenzi n'ab'obuwala aba Katonda. Okuyita mu kuzuukira kwe, omubiri gwe gwafuusibwa okuva mu gufa mu gutafa. Mu butuufu buno, okuzuukira kwaffe n'okufuusibwa kw'emibirgyaffe kwa kakasibwa.

Tetukola ku kuyigiriza kw'okka, kwe ebyo abantu bye bagala okukubaganyako ebirowoozo. Tuli kulaga okutegeera entegeka ya Katonda ey'obulokozi, abatwala abaana ba bantu ne babafuula aba Katonda. Si bibi byaffe byokka ebirina okutugibwako, naye naffe twali tulina okununulibwa okuva mu kufa era ne tununurwa okuva emagombe. Mu Zabbuli 68: 19-20, tusoma, "Mukama atenderezebwenga atusitulira omugugu gwaffe buli lunaku, ye Katonda, bwe bulokozi bwaffe. Katonda ye Katonda ow'okuwonyanga gye tuli; Era Yakuwa Mukama ye nannyini kuwonya mu kufa."

Si omu ey'azaalibwa mu nsi eno eyalina amaanyi okusinga okufa. Mu bitali bumu, buli muntu yenna yali yatwalibwa n'okufa okugyako Enoch ne Eriya. Tulina ebyokusoma bingi ebitwetooloddwa. Byo bigya era n'ebigenda. Naye Mukama ya ggamba, "Ndibanunula eri amaanyi

*ag'amagombe; ndibagula okuva eri okufa: ggwe okufa, ebibonoobono byo
biri ludda wa? Ggwe entaana, okuzikiriza kwo kuli ludda wa?
Okwenenya kulikwekebwa amaaso gange.”* (Koseya 13: 14).

Kino kyali mkisuubizo mu ndagaano enkadde – kaakano kya ddala tumanyi oyo eyawangula okufa, Setaani era n'amagombe ku lwaffe. Mu Zekkaliya 9:11, tusoma, “*Era naawe olw'omusaayi ogw'endagaano yo, nziyeemu abasibe bo mu bunnnya omutali mazzi.*” Tunamanyi ku bya Lazaro n'omusajja omugagga, ey'ali akaabira amazzi.

Okutangirira n'akwo kw'ali eri abaali balindirira eyafukibwako amafuta okujja. Bagenda mu lusuku lwa Katonda, naye Kristo bwe yazuukira, abo abaali abiseera by'endagaano enkadde, abaalina okuba ekitundu mu kuzuukira okusooka, bajja naye okuva emagombe (Matayo 27 okuva mu kanyiriri 51). Mu Abaefeso 4:8, tusoma, “*Kyava ayogera nti Bwe yalinnyu waggulu, n'anyaga okunyaga N'awa abantu ebirabo.*”

Endagaano empya yali yamala dda okusuubizibwa mu ndagaano enkadde. Tukolagana n'ebyo n'ago amazibwa agaakakasibwa. Nnabbi Yeremiya yawandiika mu sula 31: 31-34, “*Laba, ennaku zijja, bw'ayogera Mukama, lwe ndiragaana endagaano empya ... sing'endagaano bwe yali gye nnalagaana ne bajjajaabwe ku lunaku lwe nnabakwata ku mukono okubaggya mu nsi y'emisiri; endagaano yange eyo n'ebagimanya newakubadde nga nnali mbawasizza, bw'ayogera Mukama. Naye eno ye ndagaano gye ndiragaana n'ennyumba ya Isiraeri oluvannyuma lwe nnaku ezo, bw'ayogera Mukama; nditeeka amateeka gange mu bitundu byabwe eby'omunda era mu mutima gwabwe mue ndigawandiikira; nange naabanga Katonda waabwe, nabo banaabanga bantu bange: nga olwo omuntu tokyayigiriza munne na buli muntu muganda we nga boogera nti manya Mukama: kubanga bona balimmanyia, okuva ku muto ku bo okutuuka ku mukulu ku bo bw'ayogera Mukama: kubanga ndisonyiwa obutali butuukirivu bwabwe, n'ekibi kyabwe sirikijukira nate.*”

Mukama Katonda naye yawa ebisuubizo ebigoberera era n'abikola okusooboka, “*Era ndibawa n'omutima omuggya, ne nteeka omwoyo omuggya munda mu mmwe: era ndiggya omutima ogw'ejjinja mu mubiri gwammwe ne mbawa omutima ogw'ennyama. Era nditeeka omwoyo gwange munda mu mmwe, ne mbatambuliza mu mateeka gange, era mulikwata emisango gyange ne mugikola.*” (Ezeekyeri 36: 26-27).

Kaakano tutunulira emabega ku lunaku olunene olw'okutangira, nga tumanyi nti yatusonyiwa ebibi byaffe nga takyajjukira bibi byaffe nate. Omulokozi waffe bwe yafa, endagaano empya n'eteekewawo. Ye yennyini yakijulirako, nga tekinabaawo, mu Matayo 26: 28, “... *kubanga kino gwe musaayi gwange ogw'endagaano, oguyiika ku lw'abangi olw'okuggyawo ebibi.*” Enjiri zirimu byonna ebyawandiikibwa ku ebyo eby'aliwo omulokozi waffe bwe yafa. baali abajulizi abamulaba oluvannyuma lw'okuzuukira kwe. Si byakwogerako bwogezi. Ge mazima. Yajja nga omuwangazi ow'amaanyi.

Omutume Peetero awandiika ku mukolo guno omunene, “... *Kubanga era ne Kristo yabonyaabonyezebwa olw'ebibi omulundi gumu, omutuukirivu olw'abatali batuukirivu, atuleete eri Katonda; bwe*

yattibwa omubiri naye n'azuukizibwa omwoyo” (1 Peetero 3:18). Tw'agulibwa n'omuwendo. Tw'anunulibwa, tw'alokolebwa. Okufa era n'amagombe tebirina maanyi gye tul. Mu bugonvu tukkiriza ebyo byokka Katonda by'agamba mu Kigambo kye, “*Kale kubanga abaana bagatta omusaayi n'omubiri, era naye yennyini bw'atyo yagatta ebyo; olw'okufa alyoke azikirize oyo eyalina amaanyi ag'okufa, ye Setaani; era alyoke abawe eddembe abo bona abali mu buddu obulamu bwabue bwonna olw'entiisa y'okufa.*” (Abaebbulaniya 2:14-15). Yamaliriza omurimu gw'obununuizi, nga bwe yazuukira ku lunaku olw'okusatu. N'alyokaabeera n'abayigirizwa be okumala ennakumakumi ana, ng'ayogera gye bali ku ebyo ebintu ebikwata ku bwa Kabaka bwa Katonda. Oluvannyuma yatwaliba mu ggulu mu maaso g'abayigirizwa be (Lukka 24: 50-51). Ebyawandiikibwa ebyo eby'ekitiibwa byamanyizibwa eri ffe fenna.

Ekitundu ekisinga okuba ekyamaanyi kiri nti ebintu byonna byateberezebwa era n'eboyerwako mu ndagaano enkadde era ne bilabibwa n'okumanyirirwa mu ndagaano empya. Mu Zabbuli 68: 18, agamba, “*Olinnye waggulu, osibye obusibe bwo; Oweereddu ebirabo mu bantu, era ne mu bajeemu, Mukama Katonda alyoke atuulenga wamu nabo.*” Kwe kw'ogera kw'ekumu okusangibwa mu Zabbuli 47: 5, “*Katonda alinnye n'okwogerera waggulu, Mukama alinnye n'eddobozi ery'akagombe.*” Fenna tumanyi nti Yesu Kristo yatwalibwa waggulu, naye naffe tutegera nti yali Katonda, eyalabisibwa mu mubiri. N'olw'ekyo kituufu, nti Katonda yatwalibwa mu ggulu n'okulekana. Entegeka ya Katonda n'abantu yafuuka ekyamazima. Mu Abafeso 4:10, tusoma “*Eyakka era ye wuuyo eyalinnya waggulu ennyo okusinga eggulu lyonna, alyoke atuukirize byonna.*”

Twandyeyongedde okuwa ebyawandikibwa ebisinga obungi ebikwata ku somo lino. Tumaliriza esula eno n'okwogera okugoberera, “*Kubanga nnasooka okubawa mmwe era kye nnaweebwa, nga Kristo yafa olw'ebibi byaffe ng'ebyawandiikibwa bwe byogera; era nga yaziikibwa ku lunaku olw'okusatu ng'ebyawandiikibwa bwe byogera ; era nga yalabikira Keefa; n'alyoka alabikira ab'oluganda abasingawo ebitaano omulundi gumu, ku abo bangi abakyali abalamu okutuusa kaakano, naye abamu beebaka; n'alyoka alabikira Keefa Yakobo; n'alyoka alabikira abatume bona; era oluvannyuma lwa bona n'alabikira nange ng'omwana omusowole.*” (1 Abakkolins 15: 3-8).

Abantu ba Kristo

Kaakano tujja kukolagana n'abantu ba Katonda. Awatali Katonda alagibwa ng'omwana wa Katonda, Omwana w'omuntu, Omwana wa Dawudi, Endiga ya Katonda, Omutabaganya, Omuwolereza, Nnabbi era nebirala bingi. Tumusomako, “... naye yeggyako ekitiibwa, bwe yatwala engeri y'omuddu, n'abeera mu kifaananyi ky'abantu; era bwe yalabikira mu mutindo ogw'obuntu, ne yeetoowaza, nga muwulize okutuusa okufa, era okw'oku musalaba.” (Abafiripi 2:7-8).

Mukama ow'ekitiibwa yafuuka muddu; Yakuwa yalabika nga Yesu era n'azaalibwa mu nsi eno, nga omwana omulala yenna (Lukka 2:7). Okusobola okutununula, Ekigambo kyalina okufuuka omubiri (Yokaana 1:14). Yali kikumi ku kikumi muntu. Nga omwana yakomolebwa okusinzira ku mateeka, “*Awo ennaku omunaana bwe zatuuka ez'okumukomoleramu, n'atumibwa erinnya lye Yesu, liri eryayogerwa malayika nga tannaba kuba mu lubuto.*” (Luka 2:21).

Kituufu, kino kisobola okuba waggulu w'ekyo kye tusobola okukola naye olw'okukkiriza tukiriza buli kiri kitundu ku ntegeka ye enene. Okuzaalibwa kwa Kristo bwe kwa langirirwa, malayika ya ggamba, “... *naye alizaala omwana wa bulenzi; n'awe oli mutum,a erinnya lye Yesu; kubanga ye alilokola abantu be mu bibi byabwe.*” (Matayo 1:21). Omwano ono naye yaweebwayo eri Katonda, nga bwe tusobola okusoma mu Lukka 2:22-23, “... *ne bamutwala nebamwambusa eyerusaalemi, okumwanjulira Mukama nga bwe kyawandiikibwa mu mateeka ga Mukama nti buli kisajja ekiggulanda kinaayitibwanga kitukuvu eri Mukama.*” naye ye yali ezzadde ebereberye mu kuzaalibwa, nga Malyamu bwe yamala nazaala n'abaana bangi ne Yusufu (Matayo 13:55-56).

Tewaliwo ngonga mu kugezako okutegera obuweereza buno obunene. Mu bugonvu tukkiriza. Mu kifo kimu tusoma, “*Kubanga leero azaaliddwa gye muli omulokozi mu kibuga kya Dawudi ye Kristo Mukama waffe.*” (Lukka 2:11), mu ngeri endala batugamba nti Omwana yalagibwa eri Mukama era n'aweebwayo ng'ezzadde ebereberye. Kya mugaso nnyo okutunulira ku bintu, ebyaliwo mu ndagaano empya, okuva mu byawandiikibwa by'endagaano enkadde. Nga Yakuwa yali kulabisibwa mu ngeri y'omubiri gw'omwoyo, n'lwekyo Yesu kwe kwali okulabisibwa mu ngeri y'omubiri.

Yalina okuba kikumi ku kimi muntu okusobola okutegeera n'okununula abantu. Tekyali kya kwekoza naye gali mazima. Yabonabona n'akaaba, era yasangibwa mu buli ngeri nga bwe tuli naye nga talina kibi. Okusobola okufa, yalina okuba omuntu. Mu kusobola okuwangula okufa, emagombe ne Setaani, yalina okuba Katonda. Mu buntu bwe yali alya nga era anywa, yakowanga n'eyebaka, yasaabanga ga bwe tusaba – yali muntu mu buli ngeri yonna.

Mu Abaebbulaniya 2:17 batugamba, “*Kyekyava kimugwanira mu byonna okufaananyizibwa baganda be, alyoke abeerenga kabona asinga obukulu owekisa omwesigwa mu bigambo ebiri eri Katonda, olw'okutangirira ebibi by'abantu.*”

Buli kiseera tulaba Mukama waffe omwagalwa, tumulaba awatali Katonda nga Omuntu. Yesu Kristo ye yali omwana wa Katonda eyazulibwa, eyazaalibwa mu nsi eno. Twali tulina okuba abononefu era ng'abaleka ebya Katonda (2 Peetero 1:4). N'olwekyo, Omusaayi ggwe, ebirowoozo bye, Obulamu bwe – buli kintu kyatukuzibwa era ne kitabilibwako kibi kyonna. Okufa kwali tekulina kye kugamba ku ye, oba magombe oba Setaani. Naye yatwala ekifo kyaffe era ne buli kintu kyali kijja gye tuli yatwala ye yennyini. Nga enjiri ennya yalaga eyafuukibwako amafuta mu kuzaalibwa kwe okutuusa ku kutwalibwa

kwe mu ggulu ng'omuntu. Yalaga obugonvu bwonna era n'abatizibwa ne Yokaana, nga abantu abala bwe baali. Bwe tutyo tusoma mu Lukka 3:21-22, “*Awo olwatuuka, abantu bona bwe baali nga babatizibwa, ne Yesu bwe yamala okubatizibwa, bwe yasaba, eggulu ne libikkuka, omwoyo omutukuvu n'akka ku ye mu kifaananyi ky'omubiri ng'ejjiba, n'eddoboozi nerifuluma mu ggulu nti Ggwe mwana wange omwagalwa; nkusanyukira nnyo.*”

Tetuli ku mukolo gwonna omunene, tulina okutegeera ebitekebwawo byonna ebyabaana ab'obulenzi n'ab'obuwala aba Katonda. Buli muntu ajjira ddala mu butuufu okukkiriza alina okuba mugonvu eri Ekigambo kya Katonda era leeka yennyini abatizibwe mu ngeri ya Baibuli. Nga eggulu bwe yebikkulira omwana wa Katonda omwoyo ne gumukkako, n'olwekyo baana bona abobulenzi n'ab'obuwala balaba eggulu nga libikuse era omwoyo omutukuvu ne gubakkira mu ngeri yemu nga bwe kyali ku lunaku lwa pentakoti. Mu kubatizibwa kwa mazzi, tulanga nti twakkiriza Kristo; mu kubatizibwa kw'omwoyo omutukuvu, Katonda atunnyonyola nti yatukkiriza. Gano amaanyi ga Katonda getagisa, n'olwekyo tusobole okuba n'obulamu obusanyusa Katonda ng'abaana be ab'obulenzi era n'ab'obuwala.

Omuweereza

Ng'omuntu, Kristo ayogerwako ng'omuweereza. Nga bwe kityo yajja okukola okwgala okutukiridde okwa Katonda. Isaaya 42:1: “*Laba omuweereza wange gwe mpanirira; omulonde wange obulamu bwange gwe busanyukira ntadde omwoyo gwange ku ye; alyolesa omusango eri ab'amawanga.*” kino kyali kisuubizo era ekyayogerwa mu ndagaano enkadde era ne kifuuka ekyamazima ekyatukirizibwa mu ndagaano empya. Abaana bona ab'obulenzi n'ab'obuwala aba Katonda bakkirizibwa eri Kitaffe ow'omu ggulu okuyita mu Yesu Kristo, Omwana.

Oluvannyuma lw'omwoyo gwa Katonda okujja eri Kristo, yali yafuuikbwako amafuta era n'atandika obuweereza bwe. Mu Lukka 4, okuva ku lunyiriri 18, asoma obunnabbi obukwata ku ye mu Isaaya 61: 1-2, “*Omwovo gwa Mukama Katonda guli kunze; kubanga Mukama afuseeko amafuta okubuulira abawombefu ebigambo ebirungi; antumye okusiba abalina emitima egimenyese, okulangirira edembe eri abawambe, n'abasibe okugulirwaho ekkomera; okulanga omwaka gwa Mukama ogw'okukkirizibwamu.*”

Entegeka ya Katonda ne kigendererwa kitukiriziddwa. Kubanga Kristo yazuukira okuva mu bafu era abeera mu banunurwa, ayongera obuweereza bwe okuyita mu bo. Ababula balokolebwa, abo abasibiba balekurwa, abalwadde bawonyezebwa, kubanga Yesu Kristo aba bumu, jjo leero emirembe n'emirembe. Tuli kitundu ku ndagaano Katonda gye yakola okuyita mu Yesu Kristo. Mu Isaaya 42: 6-7 kigamba, “*Nze Mukama nakuyita mu butuukirivu, era anaakwatanga omukono gwo era anaakukuumanga, n'ekuwa okubanga edagaano y'abantu, okubanga omusana eri ab'amawanga; okuzibula amaaso gabazibe bamaaso,*

okuggya abasibe mu bunnya, n'abo abattula mu kizikiza mu nnyumba ye'ekkomera." Tumanyi nti obunnabbi buno bw'afuuka ekyamazima. Okutukirizibwa tusobola okusoma mu Matayo 12: 17-21, "Kitukirire ekyayogerwa mu Isaaya Nnabbi nti laba omulenzi wange gwe n'alondamu; gw'enjagala, ansanyusa emmeme yange: ndimuteekako omwoyo gwange, alibulira amawanga omusango. Taliyomba, so talireekaana; so tewaliba muntu aliwulira eddoboozi lye munguudo. Olulimi olwatifu talirumenya, so n'efuuzi ezinyooka talizizikiza, okutuusa lw'ali sindika omusango okuwangula n'erinnya lye amawanga galisuubira."

Nnabbi Isaaya alaga omununuizi nga omuweereza mu kubonabona kwe mu sula ya 52, okuva mu kanyiriri 13, okuyita mu sula 53 akanyiriri 12. Bannabbi baali balaba ekubo lye okuva Gesusemane era n'okutuuka eCalivariya n'okubikkulirwa kw'obwa Katonda, Isaaya ya wandiika, "... era bwe tumulaba, nga tewali na kalungi akatumwegombesa. Yanyoomebwa n'agaanibwa abantu; omuntu w'ennaku era eyamanyiira obuyinike; era ng'omuntu abantu gwe kweka amaaso gaabwe bwe yanyoomebwa bw'atyo, netutamuyitamu kabuntu. Mazima yeetikka obuyinike bwaffe n'asitula enaku zaffe: naye twamulowooza nga yakubibwa yafumitibwa Katonda n'abonyaabonyezebwa. Naye yafumitibwa olw'okusobya kwaffe, yabetentebwa olw'obutali butuukirivu bwaffe. Okubonerezebwa okw'emirembe gyaffe kwali ku ye; era emigo gye gye gituwonya." (Esula 53: 2b- 5).

Mu Zabbuli 129: 3, okubonabona kwe n'akwo kw'ayogerwako, "Abakabala baakabala omugongo gwange batema ensalosalo empanvu." tusobola okwewunya lwaki yali alina okuyita mu kubonyaabonyezebwa kwonna, naye tutegeera nti yali alina okutwala okubonerezebwa. Gwali gwatusinga. Mu Isaaya 50 olunyiri lwo 6, ekirowoozo kye kimu kye kilagibwa, "Nawaayo amabega gange eri abakuba n'amatama gange eri abo abakuunyuula enviiri: saakweka maaso gange nsongi n'akuwanda amalusu." Buli musomi wa Baibuli bamanyi, engeri Mukama waffe era Omulokozi yasekererwa, n'akubibwa n'awandibwa amalusu nebirala bingi. Buli kintu kyonna bannabbi bye bayogera bya tuukirizibwa.

N g'o m u w e e r e z a , e y a f u u k i b w a k o a m a f u t a b w e yabonyaabonyezebwa mu ngeri nti tewali muntu n'omu gye ky'atuukako mu kiseera kyonna. Yayisibwa ng'omuntu asingisiddwa omusango ku nsi. Mu Makko 14: 65, tusoma, "Awo abamu ne batanula okumuwandira amalusu n'okumubikka mu maaso, n'okumukuba ebikonde n'okumugamba nti lagula: abawereza ne bamutwala nga bamukuba empi." Ani asobola okukkiriza kino nti Mukama ow'ekitiibwa yafuuka omuntu w'ennaku, n'amaziga,? Mu Makko 15, tusobola okusoma ku ngule y'amagwa, eyamwambazibwa ku mutwe, engeri abasekerezi bamukolako eby'okusekerera bingi ku ye. Mu kanyiriri 28, okunyonyorwa ku weebwa "Olw'o ekyawandiikibwa ne kituukirira, ekigambo nti n'abalirwa awamu n'abasobya."

Mu kubonyaabonyezebwa kwe tetumulaba nga kabaka mu bulungi bwe; tumulaba ng'omuweereza, nga bateeka ebizibu by'abantu bona ku

ye. Nnabbi Isaaya naye yali yabyo gerako ebyo ebibala byokubonyaabonyezebwa kwe bwe biriba, "Aliraba ku ebyo ebiva mu kulumwa kw'obulamu bwe, era birimumala: olw'okumumanya omuweereza wange omutuukirivu aliweesa bangi obutuukirivu: era alyetikka obutali butuukirivu bwabwe." (Esula 53: 11). Yali Mukama, naye yalina okukola ng'omuweereza. Gwali gwa tusinga ffe abaali basana okufa, naye twagibwako omusango n'okukkiriza. Twalekebwa ne Katonda, naye yatwala ekifo kyaffe tatufiirira ku musalaba, n'akaaba n'eddoboozi erya waggulu, "Katonda wange, Katonda wange kiki ekikundesezza?" ekyo kye kyali ekiseera, ebibi by'ensi yonna bwe byamutekeebwako. Katonda tasobola kukwatira kisa kibi, yabivamu mu nsonga eyo. Naye akasale katekebwa ku ludda lwe, omusaayi omutukuvu gwayiika ku lwo bununuzi bwaffe, era ne tutabagana ne Katonda.

Mu Zabbuli 22: 1, Dawudi yali yawa obunnabbi n'okusikkirizibwa okwo bwa Katonda nti kino kisobole okubaawo. Mu lunyiriri lwo 7, tusoma, "Bonna abandaba bansekerera ne banduulira: bansooza n'emimwa gyabwe, banyeenya omutwe". Tukimanyi ku lw'ekyo bakikola. Dawudi nate ayogera mu lunyiriri lwe 16-18, "Kubanga embwa zinnetoolodde: Ekihiina ky'abo abakola obubi bantaayizizza; Bampummudde engalo zange n'ebigere byange. Nnyinza okubala amagumba gange gonna; Bantunuulira, banvulumulira amaaso: Bagabana ebyambalo byange, Ne bakuba akalulu ku lugoye lwange."

Mazima tutegeera, engeri bwe kitukiridde obunnabbi obusuka mu kikumi, obwaweebwa mu ndagaano enkadde, bwatukkirizibwa mu kujja okwasooka okwa Kristo? Buli kintu okuva ku kuzaalibwa kwe okutuusa ku kutwalibwa kwe mu ggulu byayogerwako era ne bifuka mazima. Omutume Peetero ayogera bw'ati, "... nga muweebwa ekyabakkirizisa, bwe bulokozi bw'obulamu. Eby'bulokozi obwo bannabbi abaalagulanga eby'ekisa ekyali kigenda okujja gye muli baanoonyanga nnyo ne bakenneenyanga: nga banoonya ebiro bwe biri oba bwe bifaanana Omwoyo wa Kristo eyali mu bo bye yalaga, ng'asooka okutegeeza ebibonoobono bya Kristo, n'ekitiibwa ekibigoberera." (1 Peetero 1:9-11).

Ng'omwoyo gwa Katonda ogwa bikulwa eri bannabbi ebyo ebiribaawo, kaakano tutunulira emabega ne tulaba lwa kubikkulirwa kw'omwoyo omutukuvu gw'egumu ogwaliwo kulwa ffe. Pawulo akilaga mu ngeri esinga obulungi mu Abaefeso 2:13-16, "Naye kaakano mu Kristo Yesu mmwe abaali ewala edda musembezebwu olw'omusaayi gwa Kristo. Kubanga ye gye mirembe gyaffe, eyafuula byombi ekimu n'amenyawo ekisenge kya wakati ekyawula, bwe yamala okuggyawo mu mibiri gwe obulabe, tawuleti eyebiragiwo ebiri mu mateeka; alyoke atonde mu ye yennyini abo bombi okubeera omuntu omu omuggya okuleeta emirembe; era alyoke atabaganye bombi eri Katonda mu mubiri gumu olw'omusalaba bwe yattira obulabe ku gwo: n'ajja n'ababuulira enjiri ey'emirembe mmwe abaali ewala, n'emirembe abaali okumpi: kubanga ku bw'oyo ffe fembi tulina kusembra kwaffe eri Kitaffe mu mwoyo omu."

Ffe abafuna, nga tutegeera mu kukkiriza nti tuli ekyo Katonda kye yatukola okuba okuyita mu Yesu Kristo, omulokozi waffe. Tetuli

bekyo Setaani kye yatukola okuyita mu butali bugonvu ne kibi. Tu tegeera obununuzi bwaffe bwonna obwateekebwa nate mu kifo eky'abana ab'obulenzi n'ab'obuwala aba Katonda, nga tufunye obulamu obutaggwaawo.

Okulowooza nti Mukama waffe yalina okutambula bw'ati ku lwaffe, twewulira nti tuli batono. Ekisa kye ekingi kyatuweebwa ffe, okwagala kwe kwalabisibwa gye tuli, Mukama era ne Mukama waffe (Yokaana 13: 13), yagaana okuyitibwa bw'atyo, bwe yali akola omurimu ggwe nga omuweereza. “*N'omuntu omukulu omu n'amubuuza ng'agamba nti omuyigiriza omulungi, nkole ki okusikira obulamu obutaggwaawo? Yesu n'amugamba nti ompitira ki omulungi? Tewali mulungi wabula omu, ye Katonda.*” (Lukka 18: 18-19).

Bwe tumulaba mu buntu bwe, teyatwala bukulu oba kitiiibwa okuva ku muntu yenna. Yagamba mu Yokaana 5:41, “*Siweebwa bantu kitiiibwa.*” mu lunyiriri lwa 44, yagamba, “*Mmwe tuyinza mutya okukkiriza bwe mwagala okuweebwa ekitiibwa mwekka n'amwekka ne mutanoonya kitiiibwa ekiva eri Katonda ali omu yekka?*” Kilaga omurimu gwe nga omuweereza. Nga bw'atyo bwe yajja okukola okwagala kwa Katonda n'okumaliriza omurimu gw'obununuzi. Mu kitiiibwa kino n'agamba, “*N'oli eyantuma ali nange; Kitange tandekanga zekka kubanga nkola bulijo by'asima.*” (Yokaana 8:29). Ng'omuweereza, yajja okuweereza. N'olw'ekyo, tusoma mu Matayo 20: 28, “*Nga Omwana w'omuntu bw'atajja okuweerezebwa, wabula okuweereza, n'okuwaayo obulamu bwe ekinunulo ky'abangi.*”

Mu ndabika ye ey'ebweru, eyafukibwakoamafuta yali muweereza, naye mu munda mmwe yasigala nga ye Mukama ow'ekitiibwa. Kyali kyetagisa kyoka ye okuufuuka buli kintu, bw'ekityo entegeka enene ey'obulokozi esobole okutuukkirizibwa.

Nnabbi

Omutume Peetero yalaga eky'okulabirako eri eyafukibwako amafuta okuba nnabbi eyasuubizibwa mu Ekyamateeka Olw'okubiri 18: 18. Ayogera mu Bikolwa by'atume 3:22-23, “*Musa agamba nti Mukama Katonda alibayimiririza nnabbi aliva mu baganda bammwe nga nze oyo mumuwuliranga byonna by'alibagamba. Olulituuka buli mwoyo ogutawulira nnabbi oli gulizikirira mu ggwanga.*” Mukama naye yalina okutukiriza omurimu nga nnabbi. N'olw'ekyo, ekilagiro ne kiweebwa, nti buli muntu ataliwulira nnabbi oyo elizikirizibwa. Tulina okumuwulira era n'okumukkiriza, okusobola okuwulira n'okukkiria Katonda era n'okufuna obulamu obutaggwaawo.

Ku lusozi lw'okufuusibwa, eddoboozi lyawulirwa okuva mu maanyi ge kire kya Katonda, “*Ono ye mwana wange gw'enjagala gw'ensanyukira*

enryo mumuwulire. Abayigirizwa bwe bawulira, nebagwa nga beunise nebatya nnyo." (Matayo 17: 5-6). Wokka nga okutya kwa Katonda kuze gye tuli, tugya kuba nebigendererwa ebirungi eri Mukama, Ekigambo kye, era neri ekkyo kyakola. Bwe tulaba Yesu Kristo ng'agulumizibwa, tugya kwekweka mu Kigambo, "Mumuwlire mmwe!" tetulina kyitwetagisa okuwulira ekibina kyonna, Abalabirizi, oba obuyinza bw'omwoyo; tugambibwa okuwulira era n'okumugondera kwokka.

Yali Mukama, ng'akola nga Nnabbi, ng'alangirira okwagala kwa Katonda okuyita mu Kigambo kya Katonda ekitukiridde. Yokaana Omubatiza yabuuzibwa, "nti kale lw'oli ani?" N'agamba nti "Si nze ye" (Yokaana 1:21). Yokaana yali nnabbi omunene, kubanga yali lutindo wakati w'endagaano enkadde n'empya, era n'ayannjula eyafukibwako amafuta ng'endiga ya Katonda, naye teyali nnabbi oli Musa gwe yayogerako. Ono ye yali Eyafuukibwako amafuta. Okuytita mu ye, ekitundu ky'obunnabbi eky'entegeka y'obulokozi bw'akolebwa okutegerekeka era ne bukakasibwa n'obuweereza bwe. Mu Yokaana 6:14, tusoma, "*Awo abantu bwe baalaba akabonero ke yakola, ne bagamba nti Mazima ono ye nnabbi oyo aija mu nsi.*"

Wali walina okubaawo ekitundu ky'obuweereza bw'oyo eyafukibwako amafuta obwali bulina okuba obw'obunabbii. Buli kyawandiikibwa kyetaga okutukirizibwa. Bwaba ayogerwako nga nnabbi, yalina okugamba nti yatumibwa nga bannabi bonna bwe batumibwa okukola emirimu gye. Kino kye kyali ekimu ku bukulu bwe yalina, bwe yali alabisiddwa ng'omwana. N'olwekyo tusoma mu Yokaana 5:19, "*Awo Yesu n'addamu n'abagamba nti Ddala ddala mbagamba nti Omwana tayinza yekka kukola kintu, bw'atalabira ku Kitaawe ng'akola: kubanga ye by'akola bw'atyo.*"

Nga Omwana, Yalabisibwa obuntu bwe mu ngeri y'emu ng'abannabbi bwe baakolanga. Wano teyali Katonda atayamba, ngayogera ne Katonda ow'amaanyi, naye Omwana w'omuntu, Yesu Kristo, ku murimu gwe ogw'obunnabi yali ayogera eri Katonda. Bannabbi Mukama beyatuma bali bantu abawa obunnabbi ku bintu ebigenda okubaawo gyebuggya mu maaso; n'okusikirizibwa kw'obwa Katonda okw'omwoyo baalaba okuyolesebwa, era n'okwagala kwa Katonda kwa tegeerekeka eri bo. Wano tulaba Omwana W'omuntu, ng'atwala ekifo nga nnabbi, awa obunnabbi, okutukiriza ebyawandiikibwa. Yayogera ebyo bye yalaba era ne bye yawulira.

N'ebyawandiikibwa by'endagaano enkadde ebyawandiikibwa mu Zabbuli 40: 7-8 byalaga ye nga bwe kilabibwa mu Abaebbulaniya 10: 7-9, "*Ne dyoka njogera nti Laba nzize ... okukola by'oyagala, ai Katonda.*" Bannabbi era ne bangi abatuukkirivu bayayanira okukola okwagala kwa Katonda, naye awantu awamu balemwa. Wano we wali oyo atalemwa, teyali alina okukikola kyokka, naye yalina amaanyi

okukikola. Mu Abaebbulaniya 10: 10, kigamba, "... *mu ebyo by'ayagala twatukuzibwa olw'okuwaayo omubiri gwa Yesu Kristo omulundi ogumu.*" ye yali endiga etuukiridde – ssaddaaka etuukiridde, okuyita mu ye tulina obununuizi obutuukiridde.

Nga omwana eyazzulibwa owa Katonda yaggyawo obutali bugonvu bwa Adamu ey'asooka n'ateekawo obugonvu obw'enkomeredde eri Katonda. Kubanga yakolanga n'amaliriza okwagala okutuukiridde okwa Katonda wano ku nsi, kaakano twateekebwa mu kifo nafe okukola okwagala okutuukiridde okwa Katonda. Okusinzira ku Abakkolosaayi 2:13, twafuna okusonyiwibwa kwonna, "*Nammwe bwe mwali nga mufudde olw'ebyonono byammwe, n'obutakomolebwamubiri gwammwe yabafuula balamu wamu naye, bwe yamala okutusonyiwa ebyonoono byaffe byonna.*" Fenna tumanyi, nti Kristo yalina okuba nnabbi, naye yali asingako nnabbi. Yali Mukulu NZE eyayogera okuyita mu bannabbi bonna. Ye yali asobola okugamba nti "*Ibulayimu nga tannaba kuzaalibwa NZE NGA WENDI.*" (Yokaana 8:58).

Omwana gw'endiga ogwa Katonda

Mu biseera by'endagaano enkadde, endiga yatunulirwa nga ssaddaaka etalina musango, okulaga ekifaananyi eky'endiga ya Katonda erijja okufiirira abantu nga telina musango. Yokaana Omubatiza bwe yalaba eyafuukibwako amafuta ng'ajja, y'amusongako n'agamba, "*Laba, Omwana gw'endiga gwa Katonda, aggyawo ebibi by'ensi!*" (Yokaana 1:29). Peetero awandiika, "*Nga mumanyi nga temwanunulibwa na bintu ebiggwaawo, ffeeza oba zaabu, mu mpisa zammwe ezitaliimu ze mwaweebwa bajajammwe; wabula n'omusaayi ogw'omuwendo omungi ng'ogw'omwana gw'endiga ogutaliiko bulema newakubadde ebbala ye Kristo.*" (1 Peetero 1:18-19).

Abo abali ekitundu ky'ekkanisa ya Katonda omulamu twafuna okununulibwa okutuukiridde okuyita mu musaayi ogw'obwa Katonda (Ebikolwa by'abatume 20: 28). Mu Baruumi 3:25-26, abatume balaga ekirowoozo kino, "... *Katonda gwe yassaawo okuba omutango, olw'okukkiriza omusaayi gwe, okulaga obutuukirivu bwe, olw'okuleka ebibi ebyakolebwanga edda, Katonda ng'agumiikiriza; okulaga obutuukirivu bwe mu biro bino: alyoke abeere omutuukirivu era ng'awa obutuukirivu akkiriza Yesu.*" Amazima agekitalo ge galagibwa gye tuli okuyita mu njiri ya Yesu Kristo! Tulina Kristo, nga kye ky'okuddamu kyaffe eri ebibuzzo byaffe byonna. Okuyita mu kukkiriza abo aba kkiriza baggyibwako omusango, era batukuzibwa emirembe n'emirembe, nga naye bwe yetukuza yennyini ku lwa ffe (Yokaana 17: 19).

Kabona

Eyafuukibwako amafuta naye yalina okuba Kabona ow'okwenenya kwaffe. Mu Baebbulaniya 9:14, tusoma, “*Naye Kristo bwe yajja kabona asinga obukulu ow'ebigambo ebirungi ebigenda okujja, n'ayita mu weema esinga obukulu n'okutuukirira, etaakolebwa na mikono, amakulu, etali ya mu nsi muno, so si lwa musaayi gwa mbuzi n'ennyana, naye lwa musaayi gwe ye, n'ayingirira ddala omulundi gumu mu watukuvu, bwe yamala okufuna okununula okutaggwaawo. Kuba oba ng'omusaayi gw'embuzi n'ente ennume n'evvu ly'ente enduusi, ebimansirwa ku abo abalina empitambi, bitukuza okunaaza omubiri; omusaayi gwa Kristo, eyewaaayo yekka olw'Omwoyo ogutaggwaawo eri Katonda nga taliiko bulema, tegulisinga nnyo okunaaza omwoyo gwammwe mu bikolwa ebifu okuweereza Katonda omulamu?*” Nga kabona tumulaba okuba nga yawaayo ssadaaka. Mu kiseera kyekimu ye yali endiga, ssadaaka yennyini. Mu biseera by'ennaku ze ku nsi yasaba. Kuno tekwali kya kwelaga, naye kino kyali kyetago ky'omuntu.

Mu Baebbulaniya 5 okuva ku lunyiriri 7, tusoma, “... *Oyo mu nnaku ze yabeereramu mu mubiri gwe, bwe yawaayo okwegayirira n'okusaba eri oyo eyayinza okumulokola mu kufa n'okukaaba ennyo n'amaziga, era bwe yawulirwa olw'okutya kwe Katonda, newakubadde nga Mwana, naye yayiga okugonda olw'ebyo bye yabonaabona: awo bwe yamala okutuukirizibwa, n'afuuka ensonga y'obulokozi obutaggwaawo eri abo bona abamuwlira; Katonda gwe yayita kabona asinga obukulu ng'engeri ya Merukizeddeeki bw'eri.*” Mu mubiri yali muntu; yabonaabona; yali mugonvu ddala. Byonna ebyali ekitundu ku ntegeka enene ey'obununuzi. Yajja okutulokola, kubanga twali tetusobola kweyamba bennyini.

Tusoma ekyama kya Merukizeddeeki mu Lubereberye 14: 18, “*Ne merukizeddeeki kabaka w'e Ssaalemi n'aleta enmire n'omwenge: era ye yali kabona wa Katonda ali waggulu ennyo. N'amusabira omukisa, n'ayogera nti Ibulayimu aweedbe omukisa, Katonda ali waggulu ennyo, nannyini ggulu n'ensi: era Katonda ali waggulu ennyo atenderezebwé akugabidde abalabe bo mu mukono gwo. N'amuwa ekitundu ky'ekkumi ekaya byonna.*” Singa omutu omulala asoma ekyawandiikibwa kino, asobola okulowooza nti waaliwo kabaka mu Yerusaalemi, naye ayalina obukulu bwa Kabona.

Mu Baebbulaniya 7, kabaka ono ne kabona alagibwa mu ngeri y'okumpi, “... *Era Ibulayimu bwe yagabira ekitundu ky'ekkumi, ekya byonna (Eky'olubereberye, mukutegeezebwa, kabaka w'obutuukirivu, era eky'okubiri, kabaka w'eSsaalemi ye kabaka w'emirembe; atalina Kitaawe, atalina nnyina, atalina bajjajaabe, atalina lunaku lwe yasookerako newakubadde enkomerero y'obulamu, naye*

afaananyizibwa Omwana wa Katonda), abeera kabona ow'olubeerera ennaku zonna." (lunyiriri 2-3).

Waliwo omu yekka asobola okuyitibwa "Kabaka w'obutuukirivu" era "Kabaka w'emirembe" ye kabaka wa bakabaka. Mu nnaku za Ibulayimu yali tanajja mu mubiri; n'olw'ekyo teyalina ntandikwa. Ekyo kyekiva kigamba nti mu kwegatta ku ekkyo, teyalina Kitaawe era ne nnyina. Naye okuva lwe yajja mu mubiri, yazaalibwa Omwana n'olw'ekyo, yalina okuba ne Kitaawe ne nnyina.

Buli kabaka oba kabona ku nsi alina Kitaawe ne nnyina, naye Merukizeddeeki kabaka w'emirembe teyalina n'omu. Ekyo nate bukakafu obw'amaanyi nti Mukama, eyajja eri Ibulayimu nga Kabona yajja oluvannyuma mu nsi eno nga Omwana. Nga kabona yajja n'omugaati n'eninnyo eri Ibulayimu, ekilaga emmere ya Mukama. Oluvannyuma nga olutalo luwedde omulabe yawangurwa, emmere nebeerawo. Kiriba kyekimu n'abo abanunurwa. Oluvannyuma lw'olutalo lw'omwoyo nga luwedde abo abalifuna obuwanguzi, balitwalibwa okulya emmere ne Mukama.

Mu ndagaano enkadde, kabona omukulu ngayingira awatukuvu wa watukuvu omulundi gumu mu mwaka mu lunaku olukulu olw'okutangira (Abaebbulaniya 9:7). Naye Kristo yayingira n'omusaayi gwe yennyini nga kabona omukulu omulundi gumu kulwa byonna, era nawo yamaliriza obununuzi bwaffe. Omusaayi gwe tegwayambazibwa nfufu y'ensi eno, gwayiika ku nsi eno, naye okusinzira ku byawandiikibwa yagenda eri awatukuvu n'omusaayi gwe yennyini era n'aguteeka wansi ku ntebe y'ekisa.

Okuva ku lunaku olwo, ekisa kya Katonda we kiri eri abo bonna abagala okukifuna. Omusaayi gu kya twogeerera leero. Gwe musaayi gw'endagaano empya, okugenda eri abo bonna abakkiriza mu biseera by'ekisa. Kino kitujjukiza obunnabbi Isaaya bwe yawa mu sula 53: 10, "*Naye Mukama yasiima okubetenta; amunakuwazizza: bw'ofuulanga obulamu bwe okuba ekiweebwayo olw'ekibi, aliraba ezzadde, alyongera ku nnaku ze, n'ebyo Mukama by'ayagala biriba mukisa mu mukono gwe.*"

Omutabaganya era Omuwolereza

Okutangirira era n'okutabagana kulaga omutabaganyi oba omuwolereza. Yobu ye yali mu ndagaano enkadde eyateeka esira ku kirowoozo kino mu ngeri ey'enjawulo. "*Oba waliwo wamu naye malayika omutegeeza, omu mu lukumi okwolesaabantu ebiganira; awo n'amukwatira ekisa n'ayogera nti muwonye aleme okukka mu bunnnya ndabye ekinunulo. Omubiri ggwe guliba muggya okusinga ogw'omwana omuto; adda mu nnaku z'obuto bwe; asaba Katonda, era*

amukwatira ekisa; n'okulaba alaba amaaso ge n'essanyu: era awa nate omuntu obutuukirivu bwe.” (Yobu 33: 23-26).

Kino mazima ddala kyamala okutuuka ku abo abakkiriza. Twagulibwa n'omuwendo, twanunurwa, tetulina kibi oba bbala mu maaso ga Katonda. Era mu kujja okw'okubiri okwa Kristo abo ababe balifuusibwa mu mibiri gyabwe era ne bakomawo mu buvubuka obutuukiridde nate era, nga bwe kyayogerwa mu Yobu, kisigala bwe kityo mu butaggwaawo bwonna. Amiina.

Bannabbi n'ab'amagezi mu ndagaano enkadde baali balindiridde obununuizi okubeerawo. Yobu yakaaba n'okukkiriza mu kugezesebwa kwe kwonna era n'embeera etalimu suubi, “*Naye mmanyi ng'omununuizi wange aba mulamu, era ku nkomerero ng'aliyimirira ku nsi: era ediba ery'omubiri gwange bwe lirimala okuzikirizibwa bwe lityo, naye mu mubiri gwange ndilaba Katonda: gw'endilaba nze mwene, n'amaso gange galimutunuulira so si mulala. Emmeme yange emaliddwawo munda yange.*” (Yobu 19: 25-27).

Tulaba eyafukibwako amafuta ng'alabisibwa mu ngeri ze zonna ez'enjawulo okuggyako Katonda. Mu kulaga kino, Pawulo yawandika mu 1 Timoseewo 2:5, “*Kubanga waliwo Katonda omu era omutabaganya wa Katonda n'abantu omu, omuntu Kristo Yesu.*” si ba katonda babiri, si bantu babiri mu bulamba bwa Katonda, naye Katonda omu era omutabaganya omu: Omuntu, Kristo Yesu. Tulina okutegeera omulundi gumu kulwa byonna, yalina okuba omuntu okusobola okununula abantu era n'okusobola okufa era n'okuyuwa omusaayi gwe nga ekinunulo ky'ekkanisa.

Mu Abaebbulaniya 12: 24, kigamba nti twajja “*N'eri Yesu omubaka w'endagaano emya, n'eri omusaayi ogw'okumansira, ogw'ogera ebirungi okusinga ogwa Abbeer.*” Tulina okukkiriza buli kintu, nga tekinafuuka eky'omugaso mu bulamu bwaffe bwennyini obw'omwoyo. Mu ndagaano enkadde omutabaganya yayogerwako mu lwatu edda mu buntu obwa Nnabi Musa, eyayimirira wakati wa Katonda n'abantu. Mu ndagaano empya alagibwa mu Bikolwa by'abatume 7:38 nebigambo bino ebigoberera, “*Oyo ye yali mukkanisa mu ddungu, wamu n'emalayila eyayogera naye ku lusozi sinaayi, era wamu ne bajjajafe; eyaweebwa ebigambo eby'obulamu okutuwa ffe.*” Katonda ye yayogera, era Musa ye yali alina okuleta ebigambo bye yafuna eri abantu. Yakolanga ng'omutabaganaya.

Obuweereza bw'omuwolereza n'abo bw'etagibwa. Yokaana ayogera ku abo abakkiriza, “*Abaana bange abato, bawandiikide ebyo mulemenga okukola ekibi. Era omuntu yenna bw'akola ekibi, tulina omuwolereza eri Kitaffe, Yesu Kristo omutukirivu: n'oyo gwe mutango olw'ebibi byaffe; so si lwa bibi byaffe fekka, era naye olw'ensi zonna.*” Era nate tulaba Kristo nga adiridde Katonda si muntu mulala, naye omu mu bifio ebyetagisa ebikwata ku kkanisa n'entegeka y'obulokozi. Kaakano

atuula ku mukono ogwa ddyo n'amaanyi g'oyo asinga obukulu ali waggulu. Ekyo kyaweebwako obunnabbi mu Zabbuli 110: 1, “*Mukama agamba Mukama wange nti tuula ku mukono gwange ogwa ddyo, okutuusa lw'endifuula abalabe bo entebe y'ebigere byo.*” awo ye asigalawo okutuusa ebiro bwe bikoma, era ebintu byonna nga biteekeddwa wansi w'ebigere bye (Aebbulaniya 1:13).

Okumaliriza

Okuyita mu biseera by'endagaano empya yonna, Yesu Kristo alabibwa nga tewali mulala wabula Katonda; newakubadde si muntu ow'okubiri eri Katonda, naye bulijo nga ye oyo mu bifo by'obuwereza by'eyalina okutuukiriza. Eky'okulabirako nga Omwana w'omuntu. Suteefana bwe yatunuulira mu ggulu, n'agamba nti “*Laba, ntunuulidde eggulu nga libukkuse N'OMWANA W'OMUNTU ng'ayimiride ku mukono ogwa ddyo ogwa Katonda.*” (Ebikolwa by'abatume 7:56). Yesu Kristo yalina okubeera ebintu bingi: Omwana gw'endiga ogwa Katonda, kabona omukulu, Omwana w'omuntu nebiralala bingi, nga bwe tulabye mu bujuvu. Buli kiseera yalabibwanga awatali Katonda, yalagibwa mu bikolwa, okusinzira ku byetago eby'entegeka enene ey'obulokozi.

Yalina okufuuka bino byonna ku lwa ffe okufuna obununuzi. Mu Abaebbulaniya 12: 2, tusoma, “... *nга tutunuulira Yesu yekka omukulu w'okukkiriza kwaffe era omutuukiriza waakwo, olw'essanyu eryateekebwa mu maaso ge eyagumiikiriza omusalaba, ng'anyooma ensonyi, n'atuula ku mukono gwa ddyo ogw'entebe ya Katonda.*”

Y'omu oyo eyalabibwa ne Suteefano ng'Omwana w'Omuntu, Yokaana yalaba ng'atambulira wakati w'etabaaza za zaabu (Okubikkulirwa 1:12-20). Suteefano yamulaba mu ggulu, Yokaana yamulaba ku nsi mu kkanisa. Y'omu oyo kabona asinga obukulu atayinza kulumirwa wamu naffe mu bunafu bwaffe (Abaebbulaniya 4:15). Ye muwolereza akola okutakabananga naffe ku ntebe y'ekisa.

Naye yasobola okulabikira mu butangavu bw'omusana eri Sawulo mu kubo lye ng'ayolekera Ddamasiko, nga bwe kyawandiikibwa mu Bikolwa by'abatume 9:3-6. Pawulo bwe yabuuza, “*N'agamba nti ani ggwe, Mukama wange? ye N'agamba nti Nze Yesu, gw'oyiganya ggwe ...*” Kale, Ani ye?, Ye ani? Ye aliwa? Omu amulaba nga Omwana w'Omuntu ali kumpi ne Katonda ku ntebe omulala amulaba ku ntebe y'e kisa nga Kabona asinga obukulu, nga atutakabaniranga. Adirira amulaba ng'atambulira wakati w'etabaaza omusantu eza zaabu. Era nate, yalabibwa mu maanyi ga Katonda ag'obutangavu agaziba amaaso ga Sawulo.

Kino si kyonna: Yokaana awandika, nga ali ku kazinga ka Patimo, nti yamulaba nga empologoma y'ekika kya Yuda eyawangula. N'alyoka

amulaba g'Omwana gw'endiga ogw'atibbwa. Twandyeyongede okulaga okulabisibwa kwe okw'enjawulo. Okuggyako ebyo byonna, asigala nga y'omu. Gino gyali mirimu egy'enjawulo gye yalina okukola. Naye singa tujjira ddala ku muga gw'ensonga yonna, okuddayo emabega kitukulembeera eri Mukama Katonda ataggwaawo. Te tukoma ku kulabisibwa kwe kwetagibwa, naffe tumanyi nti olunaku lumu, nga buli kintu kyonna kimaliriziddwa, tuli mulaba nga bw'ali. Mukama asobola okw'ebikula nga bw'akissanyukira, era tabuuza muntu yenna lukusa kukikola.

Abaana ba Katonda

Tuli kukolera ddala ku mazima agetagisa, nti Katonda amaliriza entegeka ze n'abantu. Yalina okuteekawo enkolagana eri ffe; n'olw'ekyo, yalabikira abaana ba bantu nga Omwana w'Omuntu. Mu Abaabbulaniya 2:6-9, tusoma, “*Omuntu kiki, ggwe okumujjukira? Oba omwana w'omuntu, ggwe okumujjira? Wamukola okubulako akatono okuba nga malayika; wamussaako engule y'ekitiibwa n'ettendo, n'omufuza emirimu gy'emikono gyo: wateeka ebintu byonna wansi w'ebigere bye. Kubanga mukuteeka ebintu byonna wansi we teyaggyako kintu obutakiteeka wansi we. Naye kaakano tetunnalaba bintu byonna nga biteekeddwa wansi we. Naye tutunuulira oyo eyakolebwa okubulako katono okubanga malayika, ye Yesu, olw'okubonaabona okw'okufa ng'assibwako engule ey'ekitiibwa n'ettendo, olw'ekisa kya Katonda alyoke alege okufa ku lwa buli muntu.*” Kino kyonna kyalivo ku lwa ffe. Yalina okutwala omubiri gwe tulimu, okusobola okubonaabona, okufa, era n'okuzuukira okuva mu bafu n'agenda mu kitiiibwa. Ku lw'ekyo, yatuteekerawo ekubo.

Mu Abaabbulaniya 2:10-11, kigamba, “*Kubanga ky'amusaanira oyo ebintu byonna bwe biri ku bubwe era yabikozesa byonna, ng'aleeta abaana abangi mu kitiiibwa, okutukiriza omukulu ow'obulokozi bwabwe olw'ebibonyoobonyo. Kubanga oyo atukuza era n'abo abatukuzibwa b'omu bonna: kyava alema okukwatibwa ensonyi okubayita ab'oluganda.*” Oluvannyuma lw'okuzuukira Mukama yayogera n'omukazi eyali ku ntaana, “*Temutya: mugende mubuulire baganda bange bagende e Ggaliraaya, gy'ebalindabira.*” (Matayo 28: 10).

Kirowoozo nga kya kyewunyo! Oyo atukuza era n'abatukuzibwa balina kitaabwe omu. N'awo, Ekigendererwa Kya Katonda kimalirizibwa okutuuza gy'ali nga abaana be ab'obulenzi n'ab'obuwala okuyita mu Yesu Kristo. Ekirowoozo kye kimu kye kisangibwa nga kyakakasibwa mu Yokaana 20: 17, “*Yesu n'agamba nti tonkwatako; kubanga sinnaba kulinnya mu ggulu eri Kitange: naye bagende eri baganda bange, ababuulire nti Nninnya mu ggulu*

eri Kitange, era Kitaamwe eri Katonda wange, era Katonda wammwe.”

Mu kumalizibwa kiri bikulwa nti bona abaana ab'obulenzi n'ab'obuwala balifuusibwa era bali labikira mu kwagala kw'enynyini okwa Mukama waffe Yesu. Yokaana awandiika, “*Abagalwa, kaakano tuli baana ba Katonda, so tekinnalabisibwa kye tuliba. Tumanyi nti bw'alilabisibwa tulifaanana nga ye; kubanga tuli mulaba nga bw'ali.*” (1 Yokaana 3:2). Awatali kubuuasabuusa nga bwe kyawandiikibwa kijja kubaawo. Okuteesa kwonna okwa Katonda okutaggwaawo kujja kuyimirira era n'abo abakkiriza ddala mu mazima balilaba ekisembayo kyennyini.

Mu Zabbuli 22: 22, kigamba, “*Naabuuliranga erinnya lyo eri baganda bange: wakati mu kibina naakutenderezanga.*” Erinnya lye teryakolebwa kumanyibwa n'abuli omu era na buli muntu yenna, naye nga bwe kyawandiikibwa yennyini akola okumanyibwa eri baganda be. Be bo abatwala Katonda mu butuufu nga Kitaabwe ow'omu ggulu. Buli kintu kituweebwa ne Katonda okuyita mu Yesu Kristo Mukama waffe. “*Era mwatuukirira mu ye, gwe mutwe ogw'okufuga n'obuyinza bwonna*” (Abakkolosaayi 2:9-10). Kino n'akyu kituufu era kinalabisibwa mu baana b'obulenzi n'ab'obuwala aba Katonda.

Tulaba Katonda mu ngeri y'omuntu, nga bw'afuga ebintu byonna ebyegatta ku murimu gw'obununu. Nga omuzanyi bwalina okukola emirumu gy'enjawulo, n'olwekyo alina okuzanya ebimiri gyonna egyetagisa mu bulokozi bwaffe. Singa tunonyereza ebyawandiikibwa nga bwe batugamba okukola, tumusanga ng'ala gibwa mu ngeri yonna. Mu ndagaano enkadde, ebyawandiikibwa byajjulira ky'alibeera. Mu ndagaano empya kilaga nti yali kutuukirira ku ebyo. Ku lw'abo abagamba nti balina obulamu obutaggwaawo era ne bakkiriza okuba abazalibwa omulundi ogw'okubiri mu butuufu kijja kuba kyangu okutegeera n'okubikkulirwa kw'obwa Katonda nti Kristo alagibwa mu kulabisibwa okw'enjawulo era ne mubuweereza.

Mu Yokaana 17: 3, ekyayogerwa ekyomuwendo kisangibwa. Yesu ya gamba, “*Buno bwe bulamu obutaggwaawo, okutegeera ggwe Katonda Omu ow'amazima, n'oyo gwe watuma Yesu Kristo.*” Nga bwe tulaze, Kristo talabibwa nga Katonda omulala wabula ali Omu, naye ye kwe Kulabisibwa kw'olwatu nga bwe kyawandiikibwa mu Abaebbulaniya 1:3a, “...*oyo bw'ali okumasamasa kw'ekitiibwa kye n'ekifaananyi kye ddala bw'ali, era bw'asitula ebintu byonna n'ekigambo eky'obuyinza bwe ...*”. Mu Yokaana 6:40, ya gamba, “*Kubanga Kitange ky'ayagala kye kino, buli muntu yenna alaba omwana n'amukkiriza abe n'obulamu obutaggwaawo; nange ndimuzuukiza ku lunaku olw'enkomerero.*” nga kyamugaso okukkiriza bwe kuli nti Katonda yebikula mu mwana bwe kiri, kisobola okulabibwa mu bigambo

ebigoberera: “*Akkiriza Omwana alina obulamu obutaggwaawo; naye atakkiriza mwana, talilaba bulamu*” (Yokaana 3:36).

Mukama yayannjulwa gye tuli. Mu kumaliriza tutunuulira emabega eri olubu lw'omuntu era netwenennya nga tomasi, bwe tulaba Yesu nga omuwanguzi omunene, “*Mukama wange era Katonda wange!*” (Yokaana 20: 28). Okusinzira ku bujulizi bw'omutume Pawulo, abo bokka abalina omwoyo omutukuvu mu mazima be basobola okw'eneyna Yesu Kristo nga Mukama Kituufu, nga Mukama ye Katonda (1 Abakkolinso 12: 3).

Nga omulunzi omulungi, yawaayo obulamu bwe olw'endiga ze. Nga omwana gw'endiga ogwa Katonda, yayuwa omusaayi ggwe ku lwo bununuizi bwaffe. Nga kabona asinga obukulu, ya genda eri awatukuvu wa watukuvu. Nga omuwolereza atakabana ku bwaffe, nebirala. Naye ye jjija ekkulu ery'oku nsanda eryo ennyumba ye, ekkanisa ye kwe yazimbibwa (1 Peetero 2:4-10). ekkanisa bwe limalirizibwa, yalibeera ejjiya ekkulu, ye Alufa era Omega, Ow'olubereberye era ow'enkomerero. Nga Omwana w'Omuntu, ye yali nnabbi; nga Omwana wa Dawudi, aliba kabaka, nga Omwana wa Katonda, yali mununuizi.

Buli muntu yenna alaba Mukama mu kulabisibwa kwe okw'enjawulo wabula Katonda, balina okukuma mu birowoozo nti bino byetagisa eri entegeka enene n'ekigendererwa kya Katonda eri omuntu okumalirizibwa. Ebiseera bwe biri yingira mu butakoma buli kintu kiriba kiwedde, era tulilaba Katonda okuba byonna mu byonna oluvannyuma lwe biseera by'ekisa nga bituuse ku nkomerero, tujja kufuga emyaka lukumi ne Kristo (Okubikkulirwa 20: 6). Kino ekisuubizo ekinene yakituwa mu Kubikkulirwa 3:20-21. Oluvannyuma lw'okufuga kw'emyaka olukumi kijja kuba omusango ogw'entebe enjeru, era ebiseera n'ebilyoka bikoma ne tuyingira mu butaggwaawo.

Omukadde

Mu Danyeri 7:9-10 ekintu ekyaliwo kyawandikibwa, “*N'endaba okutuusa entebe bwe zaatekebwawo, n'omukadde eyakamala ennaku ennyingi n'atuula: ebyambalo bye byali bitukula ng'omuzira, n'enviri ez'okumutwe gwe ng'ebiyoya by'endiga ebirungi: entebe ye yali nnimi za muliro, ne bannamuziga baayo omuliro ogw'aka ...*” Katonda awatali kubuuusabuusa talina myaka, talina jjajjawe ye Kitaffe era oyo omu Katonda atakyuka emirembe n'emirembe. Mu kuyolesebwa kuno, Danyeri yamulaba ng'omulamuzi, Asinga obuyinza mu bukulu bwe bwonna era ne mu kitibwa kye. Olutindo lulagibwa mu lunyiriri 13. Danyeri n'agamba, “*N'endaba mu ebyo by'enayolesebwa ekiro era, laba, n'ewajja omu eyafaanana ng'omwana w'omuntu, n'ebire*

eby'omu ggulu, n'ajjira ddala eri omukadde eyakamala ennaku enyingi, nebamusembeza mu maaso ge.”

Ebyawandiikibwa bwe bityo bya kozesebwa okukakasa abantu bangi okuba mu bulamba bwa Katonda, mu byonna mu kutunuulira amazima agali mu kifaananyi ekyabannabbi bannabi b'endagaano enkadde baalaba ebiri beerawo mu ndagaano empya. Okuyolesebwa kuno tekuna tukirizibwa okutuusa ne ku lunaku luno: “*N'aweebwa okufuga, n'ekitiibwa, n'onwakabaka, abantu bona amawanga n'ennimi bamuweerezenga: okufuga kwe kwe kufuga okw'emirembe gy o n n a o k u t a l i g g w a a w o , n ' o b w a k a b a k a b w e b w e o b u t a l i z i k i r i z i b w a .*” (olunyiriri 14).

Ebiseera bijja Kristo bw'alifuga nga Kabaka, era naffe naye. Ogenda kw'ekanga okusanga okulabisibwa kwe kumu okw'ennaku enkadde nga kuli wamu n'Omwana w'Omuntu? Okulambulura kino tugenda kusoma mu Kubikkulirwa 1, okuva ku kanyiriri 13, “... ne wakati we tabaaza n'endaba afaanana ng'Omwana w'Omuntu ng'ayambadde okutuuka ku bigere, era ng'asibiddwa mu kifuba olukoba olw'azaabu n'omutwe gwe n'enviri ze nga zitukula ng'eboyo by'endiga ebitukula ng'omuzira; n'amaaso ge ng'ennimi ez'omuliro ...”

Bwe tusoma ku ngeri ezakozesebwa mu ndagaano empya, twandi gambye mu bugonvu, Danyeri yalaba kitaffe n'enviri enjeru, era Yokaana yalaba omwana n'enviri enjeru okulabisibwa kwombi kulagira ddala nga kw'ekumu. Kino kyokka kikakasa nate nti omwana kwe kulabisibwa kwa kitaawe era ekisembayo abeera mu Katonda, nga bwe kyawandiikibwa mu 1 Abakkolinso 15: 28, “*Naye byonna bwe birimala okussibwa wansi we, era n'omwana yennyini n'alyoka assibwa wansi o'woyo eyassa byonna wansi we, Katonda alyoke abeerenga byonna mu byonna.*” kino kilambulukufu nnyo.

Waliwo ebiseera, Omwana bwe yali nga taliwo, naye yali Mukama kaakanano abeerawo nga Omwana, era aliba Mukama nate. Y'omu, Yokaana gwe yalaba ng'atambulira wakati w'etabaaza omusanvu eza zaabu nga Omwana w'Omuntu, eyawa obujulizi bwe yennyini n'ebigambo ebigoberera, “*Nze ndi Alufa ne Omega, bw'ayogera Mukama Katonda, abaawo era eyabaawo era aija okubaawo, omuyinza w'ebintu byonna.*” (Okubikkulirwa 1:8). nga Mukama tanaawa obujulizi bwe yennyini, Yokaana yamulaba mu kuyolesebwa ng'ajja, “*Laba, aija n'ebire; era buli liso lirimulaba, n'abo abamufumita; n'ebika byonna eby'omu nsi birimukubira ebiwoobe. Weewaawo Amiina.*” (olunyiriri 7).

Mu Kubikkulirwa 20: 11, entebe enjeru ey'omusango elagibwa. Omu Yekka ye yali atudde ku ntebe; mu maaso ge bona balikunggana. Yokaana awa obujulizi, “*Ne ndaba entebe ey'obwakabaka enene enjeru, n'oyo eyali agituddeko, eggulu n'ensi n'ebidduka mu maaso ge; era*

tebyazuulirwa n'akifo. Ne ndaba abafu, abakulu n'abato, ng'abayimiridde mu maaso ga Katonda ...”.

Mu Kubikkulirwa 22, tusoma ku ntebe ya Katonda era n'eyomwana gw'endiga (olunyiriri 1+3), naye bwe kijja ku mulaga ye ng'omuntu, awatali kubuuusabuusa ayogerwako mu muntu omu (akanyiriri 4), “... era banamulabanga amaaso ge (si mu byenyi byabwe); era n'erinnya lye (si: manya gabwe) binabanga mu byenyi byabwe.” mukumaliriza oyo eyayogera mu lubereberye aliwulirwa nate. Mu sula esembayo ey'ekitabo ekisembayo tumuwulira ng'agamba, “*Laba, njija mangu; n'empeera yange eri nange, okusasula buli muntu ng'omurimu gwe bwe guli. Nze Alufa ne Omega, ow'olubereberye era omukoobezi, okusooka n'enkomerero.*” (Okubikkulirwa 22: 12-13).

Omuntu yenna amanyi nti ebitabo bingi byandi wandiikiddwa ku mutwe guno omunene. Bino ebitono ebyawandiikibwa eby'okulabirako bigenderera okuyamba buli omu okukola okunonyereza kwe n'okusaba. Tulina okusigala mu Kigambo kya Katonda ekitukuvu mu buli kintu kye tukkiriza ne tuyigiriza. Ebintu byonna bwe biri malirizibwa, tewaliba nate bw'etavu obusingawo obw'omulokozi, omuwonyi, omutabaganyi, n'omuwolereza – byonna birileetebwa nate eri Katonda era n'okutuukirizibwa ku lw'obutaggwaawo bwonna. Awo tetuliwulira nate ku mwana w'omuntu, ku mwana wa Dawudi, ku mwana wa Katonda – Katonda mu bugonvu aliba byonna mu byonna.

Okulabisibwa okusangibwa mu Kubikkulirwa 21: 3-7 kiweebwa nga ekyokumaliriza n'okulabisibwa kuno okumpi, “*N'empulira eddoboозi eddene eriva mu ntebe ng'alyogera nti laba, eweema ya Katonda awamu n'abantu, era an'atulanga awamu nabo, nabo banabeeranga bantu be, naye Katonda yennyini anabeeranga awamu nabo, Katonda wabwe: naye alisangula buli zziga mu maaso gabwe era okufa tekulibaawo nate; so tewaabengawo nate nnaku newakubadde okukaaba newakubadde okulumwa: eby'olubereberye biweddewo. N'oyo atuula ku ntebe n'ayogera nti laba, byonna mbizziza buggyaa. N'ayogera nti wandiika kubanga ebigambo ebyo bya bwestige era by'amazima. N'agamba nti bituukiridde. Nze ndi Alufa ne Omega, okusooka n'enkomerero. Ndimuwa buwa alina enyotya okunywa ku mu luzzi lw'amazzi og'obulamu buwa. Awangula alisikira ebyo: nange naabeeranga Katonda we, naye anaabanga mwana wange.*”

Bwo bangaa oyagala ku bitabo byaffee, oyinza okutuwandiikira ku ndagiriro zino wansi

Mission Center
P.O Box 100707
47707 Krefeld
Germany

Oyinza okutufuna ku mitimbagano enkunggana zaffe ezibaawo ku buli gandalo erisooka mu mwezi
ku lw'omukaaga ebiseera bye ky'egulo 19:30h (Central European Time), Sabbiiti ku makya

10:00h (Central European Time). Embuuulira zino oyinza okuziwulira mu nnimi kkumi nebiri ez'enjawulo mu nsi yonna. Olukunggana mu kibuga Zurich oyinza ku lw'egattako okuyita ku mitimbagano ku Sabbiiti esembayo eya buli mwezi 14:00h (Central European Time) era obisanga mu lu Germany n'olufalansa. Ba kitundu mu ebyo Katonda byali kukola kaakano okusinzira ku ntegeka ze ez'obulokozi!

Homepage: <http://www.freie-volksmission.de>

E-mail: volksmission@gmx.de or

E.Frank@freie-volksmission.de

Fax: +49-2151/951293

(c) by the author and publisher E. Frank